

www.musavat.com

ÜSƏVAT

Xəbər
Ermenistan müharibəyə
hazırlıq mərkəzi
qurub -
şok faktlar
yazısı səh.9-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 31 yanvar 2025-ci il Cümə № 18 (8628) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm
AŞ PA-nın daha bir
anti-Azərbaycan qərarı

Qatillərin azad olunmasını istəyən AŞ PA terrora, terrorçulara stimül verir

yazısı səh.8-də

Bu şəxslərin pensiyası
iki dəfə artırılacaq
yazısı səh.2-də

Amerikalılar sazişin
mürəkkəbi qurumamış
İrəvana gəldilər
yazısı səh.7-də

30 min müəllim bu qərarı gözləyir
yazısı səh.10-da

Yenə o aktual
sual: Rusiyadan
böyük köçə hazırıq mı?
yazısı səh.11-də

Holokost zamanı 55 min yəhudi
Azərbaycana sığınıb
yazısı səh.11-də

Gözəllik salonlarına da
qadağalar gəlir
yazısı səh.13-də

Vətəndaşlara Çindən avtomobil
gətirmək qadağası
yazısı səh.14-də

Regionlarda ən çox artan
xəstəliklər açıqlandı
yazısı səh.13-də

Rayon yaslarında
təmtəraq yığıdırılır
yazısı səh.15-də

Bələdiyyə seçkilərində də
"ana müxalifət" onlar oldu
yazısı səh.3-də

DAHA İKİ İL SƏRHƏDİMİZDƏ - BU DƏFƏ TOP-TÜFƏNGLƏ...

Brüsseldə imzalanmış üçtərəfli gizli hərbi paktın nəticələri üzə çıxır; politoloqa görə, Al müşahidə missiyası indi silahla təchiz olunacaq və bu, Azərbaycanın dövlət təhlükəsizliyinə açıq təhdididir

yazısı səh.5-də

Səfirlər səviyyəsində etirazlar bitdi - bəs sonra?

Rusiya təyyarə cinayətinə görə məsuliyyətdən yayınmağın yollarını axtarır və imperiya təfəkkürü tənqidləri həzm etmir - mütəxəssislər növbəti addıma da adekvat reaksiya olacağını açıqladılar

yazısı səh.4-də

Rehim Ləçinov

Ev dustaqlığına
buraxılan
polkovnikin
bildiyi sirlər

yazısı səh.6-da

Hüseyin
Abdullayev
üçün daha
10 il cəza

yazısı səh.6-da

Samir
Şərifovun
yerinə təyinat
yubandır - səbəb

yazısı səh.6-da

İlham Əliyev Trampa başsağlığı verdi

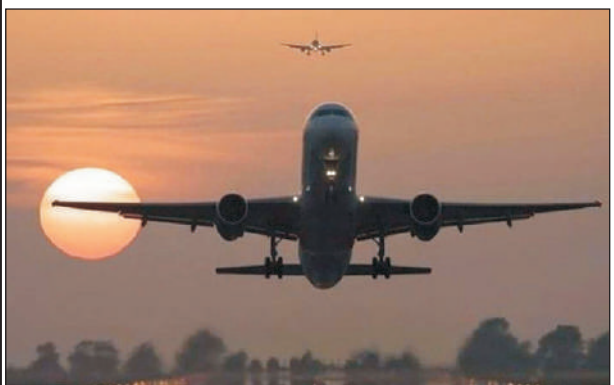
Prezident İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald Trampa başsağlığı verib.

Başsağlığında deyilir:

"Vaşinqton şəhəri yaxınlığında sərnəşin təyyarəsinin hərbi helikopterlə toqquşması nəticəsində çox sayda insanın həlak olması barədə xəbər bizi son dərəcə kədərləndirdi.

Bu faciə ilə əlaqədar Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, dost Amerika xalqına öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznə başsağlığı verirəm".

Bakıya uçan təyyarədə nasazlıq

Rusiyanın Krasnoyarsk şəhərindən Bakıya uçan sərnəşin təyyarəsində texniki nasazlıq yaranıb. Baku-post.az Krasnoyarskın "TVK" kanalına istinadən xəbər verir ki, "İrAero" aviashirkətinə məxsus təyyarə kondisioner sistemində yaranan nasazlıq aradan qaldırılma da, uçuşu reallaşdırma bilməyib. Sərnəşinlərin sözlərinə görə, onları təmir zamanı hava limanında təqribən 2 saat gözlədiblər. Bundan sonra təyyarə uçuş-əmə zolağına daxil olsa da, yenə də havaya qalxa bilməyib. Nəticədə sərnəşinlər arasında panika yaranıb. Son nəticədə problem aradan qaldırılıb. Amma 22 sərnəşin həmin təyyarə ilə uçmaqdan imtina edib.

Azərbaycanda sağlam doğuşla əlaqədar həkimlərə bonuslar veriləcək

Tibbi xidmətlərin çeşidinin artırılması ilə bağlı işlər gedir.

APA xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin iclasında "İlkin səhiyyə xidməti: mövcud vəziyyət, görülən işlər, problemlər və onların həlli yolları" mövzusunda ictimai dinləmədə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin İdarə Heyəti sədrinin müşaviri İsa Əliyev deyib.

İsa Əliyev bildirib ki, məqsəd bu gün xidmətlər zərfində olan 35 ilkin tibbi xidməti yaxın 5 ildə 150-yə çatdırmaqdır: "Bərdədə tətbiq olunan pilot layihədə bu xidmətlərin sayı 83-ə çatdırılacaq. Ana-uşaq sağlamlığı bizim üçün prioritetdir. Bunun üçün həkimlərə motivasiya verilməsi düşünülür. Hamilə qadınların qeydiyyatı, sağlam doğuşunun həyata keçirilməsi üçün həkimlərə bonuslar veriləcək. Bu da həkimləri stimullaşdırılacaq".

Bakıda quldurluq və oğurluq edənlər tutuldu

Nəsimi rayonu ərazisində bir nəfərin 2000 manatının quldurluq yolu ilə talanması barədə polisə məlumat daxil olub.

Nəsimi RPI 21-ci Polis Bölməsi əməkdaşlarının keçirdikləri tədbirlərlə əməli törətməkdə şübhəli bilinən, əvvəllər məhkum olunmuş 38 yaşlı S.İsmayilov müəyyən olunaraq saxlanılıb. Bundan başqa, Yasamal RPI 28-ci Polis Şöbəsi əməkdaşları tərəfindən rayon ərazisində yerləşən evlərin birinin damından elektrik naqili oğurlamaqda şübhəli bilinən 38 yaşlı E.Əhmədovun müəyyən olunaraq saxlanılması da təmin edilib.

Bu şəxslərin pensiyası iki dəfə artırılacaq

Gələn aydan etibarən pensiyalarda iki istiqamətdə artımlar həyata keçiriləcək: həm minimum pensiya artırılacaq, həm də əmək pensiyaları indeksləşdiriləcək. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin imzaladığı "Əhəlinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində tədbirlərin davam etdirilməsi haqqında" Sərəncama uyğun olaraq minimum pensiya məbləği bu ilin fevral ayından 280 manatdan 320 manata çatdırılacaq.

Milli Məclisin deputatı, iqtisadçı Vüqar Bayramov sosial media hesabında yazıb. O qeyd edib ki, əmək pensiyalarının indeksləşdirilməsi "Əmək Pensiyaları haqqında" Qanuna əsasən həyata keçirilir.

"Sözügedən qanuna əsasən, bütün növ əmək pensiyaları əvvəlki ildə ölkə üzrə orta aylıq maaşdakı artım faizinə indeksasiya olunaraq artırılır. Dövlət Statistika Komitəsinin yaydığı məlumata görə, 2024-cü ilin ilk 11 ayında ölkə üzrə orta aylıq əməkhaqqı 8.0

siya məbləği 290 manatdır, yəni yeni minimum pensiya məbləğindən (320 manat) azdırsa, bu zaman da onun pensiya məbləği indeksləşdiriləcək və pensiyasına 23.2 manat əlavə olunacaq. Çünki indeksləşdirmə ilə bağlı sənəd hər il fevral ayında imzalanırsa da, yanvarın 1-dən qüvvədə olur.

Yeni ilin əvvəlindən etibarən bütün əmək pensiyaları indeksləşdirilir. Amma bizim nümunədə alınan məbləğ - 313.2 manat, yeni minimum pensiya məbləğindən az olduğu üçün həmin rəqəm daha sonra 320 manata çatdırılacaq. Deməli, həmin vətəndaşımızın pensiya məbləğine həm indeksləşdirmə, həm də birbaşa artım tətbiq olunacaq", - deyir V. Bayramov əlavə edib.

Azərbaycanda 11 gün iş olmayacaq

Xəbər verdiyimiz kimi, 20-24 mart tarixləri Novruz bayramı günləridir.

Əmək Məcəlləsinə əsasən, istirahət günləri bayram günləri üst-üstə düşərsə, həmin istirahət günləri bayram günündən sonrakı iş gününə keçirilir. 22-23 mart tarixləri şənbə və bazar gününə təsadüf edir, ona görə də 25-26 mart tarixləri də qeyri-iş günü olacaq.

İki gün (27-28 mart - cümə axşamı və cümə günləri) iş gününün ardınca 29-30 mart - şənbə-bazar günləri gəlir. Bazar günü - 30 mart həm də Ramazan bayramının ilk günüdür. Belə ki, bu il Ramazan bayramı 30-31 mart tarixlərində qeyd ediləcək. Buna görə də 30 mart bazar günü 1 aprel tarixinə keçiriləcək və 29 mart-1 aprel günləri də qeyri-iş günü olacaq.

Beləliklə, 20 martdan 1 aprele qədər yalnız 27-28 mart iş günləridir.

Qeyd edək ki, qeyri-iş günlərinin ardıcılığını təmin etmək üçün adətən Nazirlər Kabineti iş və istirahət günlərinin yerini dəyişdirir. Bu baxımdan 20 mart-1 aprel tarixlərinin ardıcıl qeyri-iş günü olacağı istisna edilmir.

Nəzrinin ölümünə görə tutulan həkimlə bağlı yeni qərar

Burun əməliyyatından sonra komaya düşən Nəzrin Mansurlunun ölümü ilə bağlı şübhəli kimi saxlanılan həkim Sənan Mehdiyev barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbirindən verdiyi şikayətə baxılıb. Bakı Apelyasiya Məhkəməsində hakim Ramin Qaraqurbanlının sədrliyi ilə keçirilən prosesdə şikayət təmin edilməyib. Onun barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbiri dəyişdirilmədən saxlanılıb.

Xatırladaq ki, bir neçə gün əvvəl Sənan Mehdiyev barəsində Nəsimi Rayon Məhkəməsinin qərarına əsasən 3 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Qeyd edək ki, 1995-ci il təvəllüdü Bakı şəhər sakini Mansurlu Nəzrin Aydın qızının yanvarın 3-də paytaxtın Nəsimi rayonu ərazisində yerləşən klinikalardan birində septoplastika əməliyyatı edilməsi, əməliyyatdan qısa müddət sonra vəziyyəti kəskin ağırlaşdığı üçün müalicə məqsədilə yerləşdirildiyi xəstəxanada ölümü müəyyən edilib.

Faktla bağlı Nəsimi Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 314.2-ci (səhlənkərlik, ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə səbəb olduqda) maddəsi ilə cinayət işi başlanaraq istintaq aparılır.

AFFA "Qarabağ"ı 2 min manat cərimələdi

AFFA İntizam Komitəsi "Qarabağ" klubunu 2000 manat cərimələyib. Bu barədə milli assosiasiyanın rəsmi saytı məlumat yayıb. Ağdam təmsilçisi Mislir Premyer Liqasının XX turunda "Turan Tovuz"ə uduzduqları matçdan sonra AFFA nümayəndəsinin tələblərini yerinə yetirmədiyini üçün ziyanı düşüb.

"Neftçi" klubu isə "Liv Bona Dea Arena"da qırılmış 17 oturmağa görə dəymiş zərərini "Araz-Naxçıvan"ə ödəməli olacaq. "Ağ-qaralar"ın azarkeşləri həmin stadionda Naxçıvan komandasına 1:2 hesabı ilə uduzduqları matçda oturmaqları sındırıblar.

Jurnalistlər səhiyyə ilə bağlı dinləmələrdən uzaqlaşdırıldı

Jurnalistlər Milli Məclisdə səhiyyə ilə bağlı ictimai dinləmələrdən uzaqlaşdırılıb. Baku-post.az xəbər verir ki, bu barədə REAL TV-nin əməkdaşı Mahir Məmmədli bildirib.

"Milli Məclisdə səhiyyə ilə bağlı ictimai dinləmə keçirilib və dinləmənin ortasında jurnalistlər zaldan çıxarılıb. Həmin buradakı ictimailik? Səhiyyə ilə bağlı kifayət qədər ciddi problemlər var. Bu baxımdan, ictimai dinləmənin keçirilməsi vacibdir. Amma bu dinləmə yalnız "ictimai dinləmə keçirdik" demək üçün keçirilməməli idi. Milli Məclisdə ictimai dinləmə ənənəsi spiker Sahibə Qafarovanın təşəbbüsü ilə parlamentin 6-cı çağırışından başlayıb. Ötən müddət ərzində maraqlı ictimai dinləmələr keçirilib, onların bəzilərinin faydasını da görmüşük. Lakin bugünkü (yanvarın 30-da) tədbiri onlara aid etmək olmaz", - deyir jurnalist qeyd edib.

“Yanvarın 29-da ölkəmizdə sayca 6-cı bələdiyyə seçkiləri keçirildi. 118 dairə üzrə 685 bələdiyyəni əhatə edən seçkilərdə respublika üzrə 1 874 810 nəfər seçici məntəqələrə gəldi və fəallıq 31.45 faiz oldu. Bununla da seçkilər baş tutmuş sayıldı.”

Seçkilərin nəticələri olaraq tam formalaşmış bələdiyyələrin sayı 413-dür. Bu sözləri **Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov** bələdiyyə seçkilərinin ilkin nəticələrinə dair keçirilən mətbuat konfransında söyləyib.

O bildirib ki, tam formalaşmış bələdiyyələr üzrə namizədlərin sayı isə 4801

Bələdiyyə seçkilərində də “ana müxalifət” onlar oldu

Parlamentdə təmsil olunan VHP-nin 12, AMİP-in 8, MCP-nin 7, REAL-in isə 5 namizədi lider namizəd statusu qazanıb

nəfərdir. MSK sədri qeyd edib ki, seçkilərin nəticələrinə təsir edəcək heç bir hal baş verməyib. Bələdiyyə seçkiləri ilə əlaqədar Mərkəzi Seçki Komissiyasına heç bir müraciət daxil olmayıb. M.Pənahov bildirib ki, bütün dairə seçki komissiyaları hesabat verib, lider namizədlərin sayı isə 7791 nəfərdir.

Məlumat üçün bildirək ki, lider namizədlərin siyahısı Mərkəzi Seçki Komissiyasının saytında yerləşdirilib.

O barədə də məlumat verməyi vacib bilir ki, lider namizədlər dedikdə, seçkilərdə üzv kimi seçilən hər bir iddiaçı nəzərdə tutulur. Növbəti mərhələ həmin üzvlərin öz aralarından sədr və müavinləri seçmə mərhələsi olacaq. Bu proses də qarşıdakı bir ayda baş tutacaq.

Onu da bildirək ki, bu seçkilərdə ölkədə qeydiyyatda olan 26 siyasi partiyadan 23-ü iştirak edib. Artıq bir sıra siyasi partiyaların lider namizədləri məlumdur. Hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının bütün seçki dairələri üzrə bir deyil, bir neçə lider namizədi var. AĞ Partiya bu seçkilərə 15 namizədlə qatılmışdı və onlardan 6-sı liderlər sırasında. Azad Vətən Partiyasının 5, Vəhdət və Müasir Müsavat partiyalarının 7 namizədi liderlərə qoşula bilib. Parlamentdə təmsil olunan VHP-nin 12,

AMİP-in 8, MCP-nin 7, REAL-in isə 5 namizədi lider namizəd statusu qazanıb.

Modern.az-ın məlumatına görə, bələdiyyə üzvlüyünə seçilənlər arasında tanınmış şəxslər də var.

Onlardan biri də mərhum prezident Əbülfəz Elçibəyin köməkçisi olmuş Oqtay Qasimovdur. O, Sabunçu bələdiyyəsinin üzvü seçilib. Oqtay Qasimov bundan əvvəlki seçkilərdə də həmin bələdiyyənin üzvü seçilib.

“Seçkilərə kifayət qədər böyük diqqət və maraq idi”.

Bu sözləri **Azərbaycan Milli İstiqlal Partiyasının (AMİP) sədri, deputat Arzuxan Əlizadə** deyib. O bildirib ki, bələdiyyə seçkiləri çox əhəmiyyətlidir: “Xüsusi olaraq vurğulamaq lazımdır ki, ötən il 7 fevralda prezident seçkisi, 1 sentyabrda isə parlament seçkiləri keçirdik. Həmin seçkilər ilk dəfə olaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyü tam bərpa olunduqdan sonra keçirildi. Budəfəki bələdiyyə seçkiləri də suverenliyimiz təmin olunduqdan sonra keçirilən ilk seçkilər kimi dəyərləndirilməlidir”.

Partiya sədri qeyd edib ki, lider namizədlər sırasında AMİP-in namizədləri də var: “Bələdiyyələrin funksionallığının arzu olunan səviyyədə olmaması səbəbilə Azərbaycan Milli İstiqlal Partiyasının üzvləri tərəfindən seçkilərdə iştirak əvvəlki dövrlərdəki ki-

mi həvəs göstərmirdilər. Lakin istənilən halda biz partiya olaraq seçkilərdə iştirak etdik, 30 nəfərə yaxın namizədimiz qeydə alındı. Eyni zamanda təxminən 600 nəfərdən artıq müşahidəçi ilə seçkiləri izləyirdik. Nəticələr açıqlanır, təbrik edə biləcəyimiz namizədlərimiz də var”.

Arzuxan Əlizadə vurğulayıb ki, seçki zamanı qayda pozuntusu olmayıb: “Müşahidəçilərimizin verdiyi məlumatlara əsasən, seçkilərə hər hansısa kənar müdaxilə olmayıb. Yeni seçkilər uğurlu və şəffaf keçdi. Hansı partiyanın üzvü və ya bitərəf olmasından asılı olmayaraq, bələdiyyə üzvü seçilən şəxsləri təbrik edirik. Ümid edirəm və əminəm ki, yeni formalaşacaq bələdiyyələr dövlət və xalqa faydalı xidmət edəcək. Onların insanlarımızın problemlərini və istəklərini uğurlu səviyyədə həll edəcəklərinə inanırıq”.

Sabiq deputat, Vəhdət Partiyasının sədri Tahir Kərimli Pravda.az-a deyib ki, builki bələdiyyə seçkilərini əvvəlkiylərdən fərqləndirən cəhətlərdən biri namizədlərin 31%-inin qadınlar, yənisinin isə yaşı 30-dan aşağı gənclər olmasıdır: “Əvvəllər isə namizədlər arasında yaşlılar, xüsusilə kişilər mütləq əksəriyyət təşkil edirdi. Vəhdət Partiyasından namizədiyi irəli sürülənlər də belə tərkibdə olurdu. Gələcək üçün yax-

şıdır ki, yerli özünüidarəetmə orqanlarında qadınların və gənclərin sayı artacaq. Bu cür tərkiblə namizədlik irəli sürülsə, yəqin ki, seçilənlər arasında da gənclərin və xanımların əhəmiyyətli sırada çəkisi olacaq. Seçki ərəfəsində aparılan təşviqat kampaniyasında ciddi qanun pozuntusuna rast gəlmədik. Digər partiyalar da müşahidəçilər veriblər. Bizim partiyamız respublika üzrə 800-ə yaxın müşahidəçi verib ki, səsvermə prosesinə nəzarət etsinlər. Seçki prosesində də ciddi qarşıdurma yaranmayıb. Gözləyək görək, hansı nəticələr olacaq. Dövlət orqanları da bu cür şəraiti sonuna kimi davam etdirdilər, yaxşı olar. İndiyə qədər ciddi narazılıq olmadısa, seçki nəticələrində də narazılıq olmamasını arzu edirəm”.

Siyasi şərhçi Abutalıb Səmədov isə bildirib ki, yanvarın 29-da keçirilən bələdiyyə seçkiləri 2023-cü ildə “Siyasi partiyalar haqqında” Qanun qəbul olunduqdan sonra keçirilən ilk bələdiyyə seçkiləridir: “Məlumdur ki, qanunun qəbulundan sonra partiyaların yenidən qeydiyyatı prosesi keçirildi, Azərbaycanda 26 siyasi partiya fəaliyyət göstərmək hüququ qazandı. Bu gün isə bələdiyyə seçkilərində 23 siyasi partiya iştirak edir. Bütövlükdə, 16 mindən artıq

ABŞ-dakı təyyarə qəzasında azərbaycanlılar olubmu?

ABŞ-da Reyqan hava limanı yaxınlığında baş vermiş təyyarə qəzası nəticəsində ölənlər və yaralananlar arasında azərbaycanlıların olub-olmadığına dair hələlik məlumat yoxdur.

Bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən (XİN) bildirilib.

Qeyd edək ki, Vaşinqtonda Reyqan Hava Limanı yaxınlığında sərnisin təyyarəsi və “Black hawk” hərbi helikopteri havada toqquşub. Kanzas ştatının Uicito şəhərindən uçan təyyarədə 60 sərnisin və 4 ekipaj üzvü olub. Hadisədən sonra təyyarə Potomak çayına düşüb. Hazırda ərazidə axtarış-xilasetmə əməliyyatı aparılır.

Azərbaycanlı gürcü müxalifətçini öldürmək istəyib?

Gürcüstanın müxalif “Güclü Gürcüstan” koalisiyasının liderlərindən biri Aleko Elisaşvili Gürcüstan Azərbaycanlılarının Milli Konqresinin sədri, hakim “Gürcü Arzusu” Partiyasının üzvü Əli Babayevdən polisə şikayət edib.

Teleqraf.com-un yerli bürosu xəbər verir ki, şikayət tərəflər arasında ötən il dekabrın 2-də Tiflisdə baş vermiş insidentlə bağlıdır.

A.Elisaşvili “TV Pirveli” kanalına açıqlamasında bildirib ki, Ə.Babayevi onu öldürməyə cəhdə görə məhkəməyə verəcək. Onun sözlərinə görə, insidentlə bağlı videoyazıda görünür ki, Ə.Babayev əlindəki dəmir çubuğu yelləyir və bu da ölümə nəticələnə bilər.

Xatırladaq ki, A.Elisaşvili ötən il dekabrın 2-də Tiflisdə Ə.Babayevə qarşı zorakılıq əməli törədib. Dekabrın 5-də həbs edilən müxalifətçiye qarşı Baş Prokurorluq siyasi təqib ittihamı irəli sürmüşdü. Tiflis Şəhər Məhkəməsinin qərarı ilə onun barəsində iki aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçilmişdi. Müxalifətçi dekabrın 14-də Tiflis Şəhər Məhkəməsinin qərarı ilə 4 min lari girov müqabilində azadlığa buraxılıb. İş üzrə məhkəmə araşdırması davam edir.

şəxsin namizədliyi verilib, onların yarısından çoxu siyasi partiyaların təmsilçiləridir. Bitərəflər də seçkidə çox fəal şəkildə iştirak edirlər. 7588 bitərəf namizəd bələdiyyə sədri seçilmək uğrunda mübarizə aparır. Sevindirici məqamlardan biri də gənclərin bu prosesdə aktiv şəkildə iştirak etmələridir. Bu isə hazırda bələdiyyə seçkilərini əvvəlki illərdən fərqləndirən əsas məqamlardan biridir. Ölkədə 5846 məntəqə yaranıb və onun 1000-də vebkamera qurulub. Bu isə təbiidir ki, seçkilərin gedişinə nəzarət etmək imkanını artırır. Bundan başqa, 70 mindən artıq müşahidəçi qeydə alınıb. Onlar məntəqələrdə səsvermənin gedişinə nəzarət edəcəklər. Məlumdur ki, seçkilər majoritar sistem əsasında keçirilir. Daha çox səs alan namizədlər bələdiyyə üzvü seçilmiş hesab olunurlar. Gözləntimiz budur ki, bu gün keçirilən bələdiyyə seçkiləri Azərbaycanda yerli idarəetmənin təkmilləşdirilməsində, keyfiyyətinin artmasında mühüm rol oynayacaq, bələdiyyələrə savadlı, enerjili gənclər və təcrübəli insanlar seçiləcəklər. Həm bitərəflərin, həm də siyasi partiyaların təmsil olunduqları bələdiyyələr ötən illərin təcrübəsini nəzərə alaraq öz fəaliyyətlərini

daha yaxşı qurmağa cəhd göstərəcəklər. Əhalinin müraciətlərini, tələblərini qısa müddətdə reallaşdırmağa, imkanları daxilində mövcud problemləri aradan qaldırmağa, bələdiyyə institutunun əhali arasında nüfuzunun daha da artmasına cəhd göstərəcəklər”.

Deputat Samir Vəliyev seçkiləri canlı izləyib və təəssürlərini bölüşüb: “Seçki məntəqələrində deputat həmkarım Hikmət Babaoğlu və Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Nərimanov rayon təşkilatının sədri Elçin Quliyevlə birlikdə seçki prosesinin gedişatını müşahidə etdik. Müşahidə zamanı seçkilərin demokratik, şəffaf şəraitdə keçirilməsi üçün hazırlıq işləri üzrə əsas hərəkət və tədbirlər Təqvim Planına əsasən aparıldığını, MSK-nın tapşırıq və tövsiyələri yüksək səviyyədə yerinə yetirildiyini, Nərimanov rayonunda yerləşən 18 saylı Nərimanov-Nizami-Binəqədi, 19 saylı Nərimanov I, 20 saylı Nərimanov II seçki dairələri üzrə bütün məntəqələr lazımi avadanlıqlarla təchiz edildiyinə şahid olduq. Qarabağ Zəfərindən sonra azad Azərbaycanda ilk dəfə keçirilən bələdiyyə seçkiləri müstəqil dövlətimizin yeni tarixinin şanlı səhifəsi nə yazılır”.

□ **Cavansir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Səfirlər səviyyəsində etirazlar bitdi - bəs sonra?

Rusiya təyyarə cinayətinə görə məsuliyyətdən yayınmağın yollarını axtarır və imperiya təfəkkürü tənqidləri həzm etmir - mütəxəssislər növbəti addıma da adekvat reaksiya olacağını açıqladılar

Rəhman Mustafayev

Mixail Yevdokimov

Azərbaycan təyyarəsinin Qroznı səmasında hava hücumundan müdafiə sistemləri tərəfindən vurulmasından sonra Bakının hadisə ilə bağlı Moskvaya qarşı haqlı tələbləri, dövlət televiziyasında və ümumilikdə mediada əsaslı tənqidlərin səslənməsi, görünən budur ki, Rusiyanın xoşuna gəlməyib. Rəsmi Moskva qabaqdangəlməlik edərək Azərbaycan mətbuatını Rusiyanın ünvanına əsassız ittihamlar irəli sürməkdə günahlandırır.

Yada salaq ki, yanvarın 27-də Moskvadakı səfirimiz Rəhman Mustafayev Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinə dəvət olunub və onu nazir müavini Mixail Qaluzin qəbul edib. Görüş zamanı nazir müavini Azərbaycan mətbuatında Rusiyaya qarşı irəli sürülən ittihamların əsassız olduğunu bildirib. Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin açıqlamasına görə, son günlər Azərbaycan mətbuatında Rusiyaya qarşı yayımlanan yazılar, eləcə də Bakıda fəaliyyət göstərən "Rus evi"nə qarşı aparılan kampaniyalar narahatlıq doğurub. Nazirlik bu yazıların dezinformasiya adlandıraraq, ittihamların heç bir əsasının olmadığını qeyd edib.

Yanvarın 28-də isə Rusiyanın Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Mixail Yevdokimov Azərbaycan XİN-ə dəvət olunub. Görüş zamanı, Rusiya mətbuatında, eləcə də Rusiyanın bəzi rəsmi dairələri tərəfindən dezinformasiya xarakterli, ölkəmizi hədəf alan yazıların dərc olunması, reportajların yayımlanmasının anlaşılmazlıq yaratdığı, bunun Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında Müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Beyannamənin məzmun

və ruhuna zidd olduğu diqqətə çatdırılıb. "Azərbaycan Hava Yollarına" məxsus təyyarənin faciəvi şəkildə qəzaya uğraması ilə bağlı ilk tənqiqatın nəticələrinin məlum olduğu, istintaqın yekunlaşdırılması üçün iş aparıldığı, qəza ilə bağlı Rusiya tərəfindən gözləntilərimizin açıq şəkildə bəyan edildiyi xatırlanıb.

Yerli mətbu orqanında "Rus evi" ilə bağlı məlumata gəldikdə, bunun rəsmi mövqə olmadığı, bu kimi təşkilatların ölkəmizin ərazisində fəaliyyətinin qarşılıqlı prinsipinə əsaslandığı və qanunvericiliyin tələblərinə uyğun aparılmasının vacib olduğu bildirilib. Beləliklə, səfirlər səviyyəsində etirazlar bitdi. Bundan sonra davamı nə olacaq? Diplomatik gərginliyin səngiməsi üçün xarici işlər nazirləri görüşməlidir, yoxsa dövlət rəhbərləri özləri yenidən danışmalıdırlar?

Yeri gəlmişkən, Prezidentin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev Rusiyadakı səfirimiz Rəhman Mustafayevin bu ölkənin Xarici İşlər Nazirliyinə dəvət edilməsinə münasibət bildirib. **Sitat:** "Səfirlərin Xarici İşlər Nazirliyinə dəvət olunma-

sı, müxtəlif görüşlərin keçirilməsi, mövqələrin mübadiləsi normal diplomatik praktikadır". Onun sözlərinə görə, eyni zamanda Rusiya Federasiyasının səfiri Mixail Yevdokimov da Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinə dəvət olunub və rəsmi Bakının müxtəlif məsələlər üzrə, həmçinin əsas müzakirə mövzusu olan məsələ (təyyarə qəzası) barədə mövqeyi çatdırılıb.

Hüquq müdafiəçisi Çingiz Qənizadənin "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, Azərbaycan mövqeyindən çəkilmir və tələblər qüvvədə qalır: "Rusiya gördü ki, biz də onların səfirini çağıraraq mövqeyimizi çatdırdıq, geri çəkilmədik. Azərbaycan bu məsələdə tam haqlıdır və heç bir təzyiq qarşısında geri addım atmıyacaq. Moskva bunu bilməlidir və növbəti addım nə olacaqsa, adekvat reaksiya verəcəyik. Fikrimcə, Kreml daha artıq gərginliyin olmasını istəməz. Çünki təzyiqin dozası artdıqca Azərbaycan da sərt cavablar verməli olacaq. Hazırda istintaq gedir, yaxın vaxtlarda həm Qazaxıstan, həm Azərbaycan təhqiqatın ilkən nəticələrini açıqlayacaq. İnənirəm ki, həm istintaqın ilkən nəticələri, həm "qara qutular"da olan məlumatlar elan edildikdən sonra Rusiya dövləti üzərinə düşəni yerinə yetirəcək".

Ç. Qənizadə hesab edir ki, bunun əksini etmək müttəfiqlik sənədinin mahiyyətinə zidd addım sayılacaq, Rusiyaya olan güvən daha da itəcək: "Onsuz da ictimai rəy Rusiya siyasətinin əleyhinədir. Ancaq Rusiya Azərbaycanı özünə dost sayırsa, həqiqətləri etiraf etməlidir, tələbləri yerinə yetirməlidir. Bu halda, müttəfiqlik bəyannaməsinə sadıq qaldığı görünəcək. Hələ Rusiyadan dost hərəkət görmürük və son olaraq da səfirimizin çağırılması təzyiq xarakterli idi. Bundan sonrakı addımların nə olacağını söyləmək çətindir, amma istənilən halda, istintaqın ilkən nəticələri Rusiya üçün tələbləri yerinə yetirməyə kifayət qədər əsas olacaq".

Siyasi icmalçı Asif Nərimanliya görə, son günlər Rusiya mediası üzərindən Azərbaycana qarşı aparılan kampaniya Kremlin məsuliyyətdən yayınmağa çalışdığını təsdiq edir. Onun zənnincə, təyyarənin vurulmasından sonrakı dövrdə Rusiya iki belə cəhd edib: "Vurulma faktın gizlədilməsi məqsədilə müxtəlif versiyalar tirajladılar; vurulma faktını gizlədə bilməyəndə məsuliyyətin bölüşdürülməsi gedişini etməyə çalışdılar. Hər iki cəhd nəticə vermədi, hazırda Bakıya qarşı informasiya hücumları, səfirin Rusiya XİN-ə dəvət edilməsi və s. üçüncü - təzyiq cəhdidir. Buna paralel olaraq, diplomatik kanallarla müzakirələr də davam edir. Putinin xüsusi nümayəndəsi Titovun 27-28 yanvarda Bakıya səfəri də bu kontekstdə diqqət cəhəti".

"10 il əvvəl Putin bir telefon zəngi ilə... amma indi..."

Politoloq: "Müstəqil xarici siyasət yürüdən İlham Əliyev çox güclü dayaqlar əldə edib"

Ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra Azərbaycan Cənubi Qafqazda güclü mövqələrə malikdir. Teleqraf.com xəbər verir ki, bunu erməni politoloq Aleksandr İskəndəryan deyib. Onun sözlərinə görə, müstəqil xarici siyasət yürüdən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bunun sayəsində çox güclü dayaqlar əldə edib:

"Qarabağ müharibəsi nəticəsində Azərbaycan əvvəlkindən daha müstəqil fəaliyyət göstərmək iqtidarında olduğunu duyur. On il əvvəl Putin bir telefon zəngi ilə Ermənistanla Azərbaycan arasında istənilən münaqişəni dayandıra bilərdi. Amma indi Əliyevin Ankara ilə çox yaxşı əlaqələri var. Həmçinin Qərbin İrana münasibəti yaxşılaşmış, Azərbaycan öz sərbəstliyi üçün bundan da yararlanır".

İskəndəryanın fikrincə, son vaxtlar Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin kəskinləşməsi həm də onunla bağlıdır ki, Bakı imkanlarının genişlənməsinə və genişləndiyini görür: "44 günlük müharibə nəticəsində Rusiya Cənubi Qafqazda hegemonluğunu itirdi. Bundan sonra Azərbaycan Türkiyənin bölgəyə daxil olmasına imkan yaratdı. Bu, Bakının imkanlar pəncərəsini genişləndirdi".

Politoloq vurğulayıb ki, Rusiya və Azərbaycan arasında təyyarə ilə bağlı yaşanan insident Bakının fərqli hərəkət etmək qabiliyyətinə malik olduğunu göstərdi: "Üstəlik, bu gün Rusiya və Azərbaycanın 2020-ci ildən əvvəlki - 2022-ci ildən sonrakı ortaqları daha çoxdur. Azərbaycan Rusiya üçün Ermənistandan daha dəyərlidir".

Təhlilçinin fikrincə, günaahkarları cəzalandırmaq və kompensasiya ödəmək istəməyən Rusiya məsuliyyətdən yayınmaq, yaxud on azı bölüşdürməyin yollarını axtarır: "AZAL-ın Rusiya tərəfindən vurulan təyyarəsi ilə bağlı materialların bu həftə açıqlanması gözlənilsə də, proses uzanır. Əslində Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatının (ICAO) nizamnaməsinə görə, mülki təyyarə qəzalarının səbəbləri ilə bağlı ilkən hesabat bir ay müddətində dərc olunmalıdır. Dekabrın 25-də baş verən qəzadan bir ay 4 gün keçməsinə baxmayaraq, hesabatın açıqlanması uzanır. Problemin Rusiyadan qaynaqlandığı şübhə deyil".

Təhlükəsizlik mütəxəssisi İlham İsmayılın sözlərinə görə, rəsmi Bakı bu illər ərzində iki ölkə arasında münasibətlərə xələl gəlməsinə çalışıb: "Baxmayaraq ki, Rusiya həm tarixən, həm də son illərdə, xüsusilə 44 günlük müharibədən sonrakı üç il ərzində Azərbaycanın maraqlarına əks olan siyasət sərgiləyib. Son təyyarə qəza-

sına Rusiyanın hədsiz sayqınsız yanaşması isə necə dəyərlər, "bardağı daşıran son damla" oldu. Biz beynəlxalq hüquqa, təcrübəyə əsaslanan reaksiya gözləsək də, olmadı. Bu duruma tənqidi yanaşan Azərbaycan mediasının mövqeyi, görünür, Kreml üçün gözlənilməz olub və diplomatik etiraz qərarı verib. Hələlik diplomatik yolla. Rusiya Federasiyası bu gün nə qədər çətin dövrünü yaşasa da, imperiya ambisiyaları təfəkkürlərə hakim kəsildiyindən postsovet respublikası tərəfindən kiçik tənqidi belə sınırlanmır".

Xatırladaq ki, dekabrın 25-də Azərbaycanın "Embraer-190" təyyarəsi Aktau hava limanında qəzaya uğrayıb. Hadisə nəticəsində 38 nəfər ölüb. Təyyarə Qroznı üzərində hava hücumundan müdafiə sistemi ilə vurulub. Prezident təyyarənin vurulmasının Rusiya tərəfindən ört-basdır edildiyini açıqlayıb və tələblər irəli sürüb - təminat ödənilməsi və məsuliyyəti olanların istintaqa cəlb edilməsi...

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Gözlənən baş verdi - Avropa İttifaqı (Aİ) ölkələrinin səfirləri Brüsseldə qurumun Ermənistandakı müşahidə missiyasının müddətinin uzadılması barədə qərar qəbul edib. Səfirlər Aİ müşahidəçilərinin daha iki il, 2027-ci il fevralın 19-dək Ermənistanda qalmasına imkan verəcək layihəni təsdiqlədilər.

Qərar layihəsinə əsasən, baycana qarşı mübarizədə müşahidəçilərin tərkibi və sayı dəyişməz qalacaq: 165 beynəlxalq və 44 erməni müşahidəçi. Rəsmi açıqlamaya görə, missiyanın müşahidə zonası Naxçıvan bölməsi də daxil olmaqla, bütün Ermənistan-Azərbaycan sərhədi boyunca uzanır.

Əlbəttə, şərti sərhəddə avropalı müşahidəçilərə heç bir ehtiyac yox idi, indi də yoxdur. Azərbaycan hələ 2022-ci ilin oktyabrında buna razılıq vermişdi. Dəqiq desək, razılıq missiyanın cəmi iki ay ərzində fəaliyyət göstərməsini nəzərdə tuturdu. Lakin müşahidəçilərin regionda qalma müddəti bir neçə dəfə də uzadıldı.

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında müzakirə olunan sülh sazişi layihəsində razılaşdırılmayan maddələr-

baycana qarşı mübarizədə daha işlək hala gətirməkdir. İndiki durum onlara sərf etmir və ara-sıra narazılıqlarını dilə gətirirlər. Məsələn, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan hələ 2023-cü ilin mayında Praqada Transatlantik Münasibətlər Mərkəzindəki müzakirələr zamanı bildirmişdi ki, Aİ-nin müşahidəçiləri ölkəsinin təhlükəsizliyinə heç bir zərər vermir, əksinə yeni çağırışlar yarada bilər. Beləliklə, Ermənistan Aİ missiyasının özünü tam təhlükəsizlik çərtir funksiyası daşımamasını istəyir. Ermənistanda Aİ-nin müşahidəçilərinin heç bir gerçək funksiya daşmadığını gözəl anlaşırlar. Sadəcə, müstəvisində qərarlaşmaq baxımından başqa mexanizmi yoxdur. Təsisatın müddətinin uzadılmasının ən ciddi səbəbi də budur. Müşahidə-

Daha iki il sərhədimizdə - bu dəfə top-tüfənglə...

Brüsseldə imzalanmış üçtərəfli gizli hərbi paktın nəticələri üzə çıxır; politoloqa görə, Aİ müşahidə missiyası indi silahla təchiz olunacaq və bu, Azərbaycanın dövlət təhlükəsizliyinə açıq təhdididir

ması isə Bakı tərəfindən çoxsaylı suallarla qarşılanır, çünki missiya nəinki casusluqda, hətta ümumilikdə Cənubi Qafqazda sabitliyi pozmağa çalışmaqda şübhəli bilinir. Bundan sonra necə olacaq? Bakının ısrarını Aİ niyə qulaqardına vurdu? Azərbaycanın konturaddımları nədən ibarət ola bilər?

Qərarı şərh edən Bakı Politoloqlar Klubunun sədri Zaur Məmmədovun

Politoloqun sözlərinə görə, avropalılar hərbi nəqliyyatdan tutmuş silahlara qədər təchiz olunaçaqlar: "Buraya bu ilin yanvar ayında ABŞ-Ermənistan arasında "strateji tərəfdaşlıq" sənədində hərbi təhlükəsizliklə bağlı komponentləri və ötən ilin baharında ABŞ-Ermənistan-Aİ arasında imzalanan sənədi əlavə etsək, SOS! signalının çalınması mütləqdir. Afrikada

"Sülh gündəliyinə sadıq" - Ararat Mirzoyan

"Ermənistan Azərbaycanla sülh sazişinin bağlanması, regional kommunikasiyaların açılması və sərhədlərin delimitasiyasının həyata keçirilməsinə sadıqdır".

Bunu Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan gürcüstanlı həmkarı Maka Boçorişvili ilə İrəvanda keçirdiyi mətbuat konfransında deyib.

"Biz Azərbaycanla münasibətlərin normalaşdırılması prosesini yekunlaşdırmağa səy göstəririk: biz sülh gündəliyinə sadıq. Bu, həm sülh müqaviləsinə, həm nəqliyyat kommunikasiyalarının açılmasına, həm də sərhədin delimitasiyasına və demarkasiyasına aiddir", - Ermənistan XİN rəhbəri qeyd edib.

Digər tərəfdən, o, Ermənistanın kommunikasiyaların açılmasından sonra Azərbaycanla sadələşdirilmiş tranzit prosedurlarının tətbiqini müzakirə etməyə hazır olduğunu bildirib.

"Putin NATO"su: "Cənubi Qafqazda vəziyyət qeyri-sabitdir"

Cənubi Qafqaz regionunda vəziyyət qeyri-sabit olaraq qalır, Azərbaycan və Ermənistan arasında nizamlanma prosesi hələ də davam edir.

Teleqraf.com xəbər verir ki, bunu Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) Baş Qərargah rəisi, general-polkovnik Andrey Serdyukov deyib.

Rusiyalı generalın sözlərinə görə, ən əsas məsələ Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasıdır.

"Həll prosesi davam edir, bunun mərkəzi aspekti Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin demarkasiyası və sülh müqaviləsinin bağlanmasına hazırlıq işləridir. Bölgədəki gerginlik Qərb dövlətlərinin Cənubi Qafqazda öz təsirlərini gücləndirmək cəhdləri ilə qızışır", - Serdyukov vurğulayıb.

"Bakı və İrəvana yardıma hazırıq" - gürcü nazir

Gürcüstan regionunda sabitlik və sülhə sadıqdır.

Bunu Gürcüstanın xarici işlər naziri Maka Boçorişvili İrəvanda erməni həmkarı Ararat Mirzoyanla birgə mətbuat konfransında deyib.

"Ümid edirik ki, Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi hər iki tərəf üçün məqbul olacaq, sülh və sabitliyə nail olmağa imkan verəcək. Gürcüstan öz növbəsində bu istiqamətdə qonşuları ilə əməkdaşlığa hazırdır", - o bildiri.

Eyni zamanda nazir bəyan edib ki, bölgədəki təhlükəsizlik çağırışlarından danışarkən, Gürcüstanın regionlarını işğal edən Rusiyadan qaynaqlanan çağırışlar da nəzərə alınmalıdır.

dən biri sərhəddəki üçüncü qüvvələrlə bağlıdır. Prezident İlham Əliyev "binokl diplomatiyası"nın qəbul edilməz olduğunu, normal siyasi mədəniyyət standartlarından kənarlığını bildirmiş, habelə Azərbaycanın Aİ ilə təmaslarda bu məsələnin qaldırılacağını dilə gətirmişdi. Aydın ki, Aİ-nin Ermənistandakı mülki missiyası kollektiv Qərbin Cənubi Qafqaz coğrafiyasından, belə demək mümkündürsə, siyasi tutacaq yeridir. "Binokl diplomatiyası" fayda verməyə də, missiya məntiqi Qərbin gündəmindən düşmür. Onların baxışlarına görə, missiya gələcək üçün bazadır. Perspektivi Ermənistan hakimiyyətində də düşünülür. Ermənistan iqtidarının təmsilçilərinin məqsədi Aİ-nin müşahidə missiyasını Azər-

çilərin daha iki il sərhəddə qalması həm də Kremlə qarşı "əzələ nümayişi", mövqe savaşıdır.

Qərbdən ki, Ermənistan İranla sərhəddəki rus sərhədçilərləndən azad olduğunu qürurla bəyan edir, lakin Azərbaycanla sərhədin qorunması üçün Aİ-dən yardım istəyir. Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan Moskvaya səfəri zamanı qürurla bəyan etmişdi ki, İrəvan artıq öz sərhədlərini müstəqil qorumaq iqtidarındadır. O, bu sözləri İranla sərhəddəki nəzarət-buraxılış məntəqələrində 1990-cı illərdən fəaliyyət göstərən rus sərhədçilərinin çıxarılmasını şərh edərkən bildirmişdi. Mirzoyanın sözlərinə görə, Aİ missiyası delimitasiya tam başa çatana qədər bölgədə qalacaq. Yeni mandatın uzadıl-

fikirincə, bu, ya cənnət, ya da cəhənnəm deməkdir. Analitik güman edir ki, səbirli olmağımızın səbəbləri var: "Bu, Azərbaycan Respublikasının dövlət təhlükəsizliyinə açıq-aşkar təhdidir və söhbət monitoring adı altında çoxfunksional gedişlərdən gedir. Bu dəfə daha geniş formada. Əgər son iki ildə Avropa İttifaqının monitoring missiyası kəşfiyyatçılıqla məşğul idisə, Rusiya və İranın susqunluğundan istifadə edən Qərbdəki mərkəzlər gələcək iki ildə öz səlahiyyətlərini genişləndirməyi planlaşdıracaqlar. Bu dəfə söhbət tamhüquqlu hərbi nümayəndəlikdən gedə bilər. Və daha bir məsələyə diqqət - təkəcə Azərbaycanla şərti sərhədlərdə deyil, eyni zamanda İran və Türkiyə sərhədlərində!"

uğursuzluğa düşər olan Fransa, dünyada geosiyasi mövqeyini daha da genişləndirən ABŞ bu dəfə Cənubi Qafqazda strategiya ortaya qoyaraq addım-addım məqsədlərinə çatmağı hədəfləyiblər. İran və Rusiyanın məlum hadisələrlə bağlı susqunluğu, Azərbaycan və Türkiyə hərbi-təhlükəsizlik paktını (Şuşa Bəyannaməsini belə də adlandırmaq olar) aktivləşdirə bilər. Qrenlandiyaya, Panamaya, Kanadaya iddiası olanlar, Yeni Kaledoniyada, Afrikada neokolonializm siyasətini davam etdirənlər Qərbi Zəngəzurla bağlı mövzusunun Azərbaycan üçün həssas olmasını başa düşməlidirlər. Hətta Zəngəzur olmasa belə. Torpaqları on illərdir işğal edən və qonşusuna ərazi iddiası olan dövlətin sərhədlərinə və ordusuna tə-

minat vermək Azərbaycan üçün böyük çağırışdır. Əgər sabah ölkəmizə qarşı hərbi koalisiya formalaşarsa, nə baş verəcək?"

Z.Məmmədov hesab edir ki, beləliklə, indi qərar vaxtıdır: "Regional dövlətlər qərar vermədikləri təqdirdə mövqe nümayiş etdirmiş olacaqlar. Ermənistan baş naziri yazıq obrazında məkrli planlarını həyata keçirmək niyyətindədir. Lakin baş verənlərə

göz yumulması bir halda mümkündür - Mehri şəhəri dəhliz elan edilir və Naxçıvanla Azərbaycanın əsas hissəsi arasında qovşaqla heç bir maneə olmur. Əgər Paşinyan 40 km-i faktiki olaraq Azərbaycanın himayəsinə verərsə, ən azından 9 000 kv km ərazini qoruya bilər. Qərb özü Zəngəzur dəhlizini açmağa vadar olacaq".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Hüseyn Abdullayev üçün daha 10 il cəza

Özünü günahsız sayan sabiq deputatla bağlı son qərar fevralın 13-də verilə bilər

Həbsdə olan sabiq deputat Hüseyn Abdullayevin cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi keçirilib. "Unikal"ın məlumatına görə, yanvarın 30-da Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Azər Tağıyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə məhkəmə istintaqının yekunlaşdığını bildirilib.

Dövlət ittihamçısı təqsirləndirilən şəxsə ittiham aktını xatırladıb, H.Abdullayevə ifadə vermək təklif olunub. H.Abdullayev məhkəmə iclasında Prezidentə müraciətini səsləndirib. O, səhhətinin, həmçinin 6 il həbsdə qalmasının nəzərə alınmasını və anasına qovuşmağına kömək edilməsini xahiş edib. H.Abdullayev ittihamlarla razılaşmadığını bildirib.

Məhkəmə istintaqının yekunlaşdığı elan olunub. Dövlət ittihamçısı çıxış edib.

Prokuror Hüseyn Abdullayevin 3 il müvafiq vəzifə tutmaq hüququndan məhrum edilərək 10 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib.

Təqsirləndirilən şəxsin vəkilləri çıxış üçün vaxt istəyib. İclas fevralın 13-dək təxirə salınıb.

Qeyd edək ki, Baş Prokurorluğun yaydığı məlumata görə, Hüseyn Abdullayevin bilə-bilə cinayət yolu ilə əldə etdiyi əmlakın həqiqi mənbəyini gizlətmək məqsəd ilə özünün və ailə üzvlərinin adlarına ölkəmizdə fəaliyyət göstərən banklarda açılmış 7 bank hesabı vasitəsi ilə ümumilikdə 5.5 milyon manatdan artıq pul vəsaitini müxtəlif fiziki və hüquqi şəxslərin Azərbaycan Respublikası və xarici ölkələrdəki bank hesablarına köçürməklə, konvertasiya əməliyyatlarını həyata keçirməklə, habelə qanunsuz əqdlər bağlamaqla yaxın qohumunun adına Azərbaycan Respublikası ərazisində daşınmaz əmlaklar alaraq həmin məbləğdə pul vəsaitini leqallaşdırmasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Cinayət işi üzrə ibtidai istintaq tamamlanaraq baxılması üçün aidiyyəti üzrə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

Hüseyn Abdullayev 2018-ci ildə həbs edilib. O, xeyli miqdarda maddi ziyan vurmaqla dələduzluqda ittiham edilərək 6 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmişdi.

■ "Yeni Müsavat"

Samir Şərifovun yerinə təyinat yubanır - səbəb

Artıq bir müddətdir Dövlət Gömrük Komitəsi, Vergi Xidməti və Maliyyə Nazirliyinin yeni yaradılacaq qurumda birləşdiriləcəyi ilə bağlı məlumatlar var. Ölkənin fiskal və maliyyə siyasətinə nəzarət edəcək yeni qurumun isə Milli Gəlirlərə Nəzarət Departamenti adlandırılması gündəmdədir.

Teleqraf.com xəbər verir ki, Samir Şərifovun maliyyə naziri vəzifəsindən azad edilməsindən bir müddət keçməsinə baxmayaraq, onun yerinə təyinat aparılmaması bu ehtimalları daha da gücləndirib. Digər tərəfdən, bu qurumların ayrı-ayrılıqda fəaliyyəti büdcə proqnozlaşdırılmasında, eləcə də tərtibatında müəyyən çətinliklər yaradır. Bu gün büdcə daxilolmalarının 42,5 faizi vergi və rüsumların, 17,9 faizi gömrük rüsumları və idxala görə vergilərin payına düşür. Maliyyə Nazirliyi isə dövlət maliyyəsinin idarə olunmasını təşkil edən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı kimi bu gəlirlərin "kassaya" daxil olmasını və icrasını təmin edir.

İqtisadçı-ekspert Xəlid Kərimli hesab edir ki, hazırkı şəraitdə Dövlət Vergi Xidmətinin İqtisadiyyat Nazirliyinin tərkibində fəaliyyət göstərməsi konseptual olaraq yanlışdır. Çünki vergilər xidmətinə məqsəd vergi toplamaq, büdcəni doldurmaqdır. İqtisadiyyatın məqsədi isə iqtisadi

Nazir getdi, nazirlik də ləğv olunur?

diyyatı inkişaf etdirməkdir. Ekspertin sözlərinə görə, DGK da Vergi Xidməti kimi, vergi toplamaqla məşğuldur: "Dövlət Gömrük Komitəsi ilə Vergi Xidməti yaxşı olardı ki, Maliyyə Nazirliyinə birləşdirilsin. Çünki Maliyyə Nazirliyi gəlirləri toplayıb, xərcləyən qurumdur. Əgər bu birləşmə baş verməsə, Dövlət Vergi Xidməti ilə Dövlət Gömrük Komitəsini iki qurum olaraq birləşdirərək Dövlət Gəlirlər Komitəsi yaratmaq olar. Bu birləşmə inzibati xərclərin azalmasına, şəffaflığa yol açar. Gömrükdən keçən məhsul və xidmətlərin vergiyə cəlbə də mənbədən həll olunur. Bu baxımdan Dövlət Vergi Xidməti ilə Gömrük Komitəsinin birləşdirilməsi iqtisadiyyata ancaq müsbət təsir edə bilər".

İqtisadçı dünya praktikasında bu üç qurumun yeni təşkilatın tərkibində fəaliyyət göstərdiyini deyir: "Çünki bu qurumlardan ikisi pulu gətirən tərəf, digəri isə pulu bölüşdürəndir. Dünya təcrübəsində bunların üçünün bir yerdə olması praktikasız mövcuddur".

Bəzi ekspertlərə görə isə dünya bazarında neftin qiymətinin azalması dövlət büdcəsinin əsas gəlir mənbəyinin neft və qaz sektoruna bağlı olduğu bir ölkə üçün böyük bir çağırışdır. Azərbaycan yeni maliyyə nazirinin qarşısında duran əsas çağırışlardan biri büdcə siyasətinin dəyişən iqtisadi şəraitə uyğunlaşdırılmasıdır. Yeni maliyyə naziri büdcə siyasətini daha çevik, balanslı və uzunmüddətli inkişafı dəstəkləyəcək şəkildə qurma-

lıdır. Yeni maliyyə naziri üçün Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafını təmin edəcək yeni büdcə siyasətinin formalaşdırılması çox önəmlidir. Neft gəlirlərinin azalması və iqtisadi böhran şəraitində büdcə siyasətinin tarazlaşdırılması və qeyri-neft sektorlarının inkişafı mühüm prioritetlərdir.

S.Şərifovun karyerası ilə bağlı bəzi məlumatları təqdim edirik:

* 1991-1995: Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyində çalışıb.

* 1995-2001: Azərbaycan Respublikası Milli Bankının valyuta idarəsində rəhbər vəzifələr tutub. Onun rəhbərliyi dövründə ölkənin valyuta siyasəti və beynəlxalq maliyyə inteqrasiyası istiqamətində mühüm addımlar atılıb.

* 2001-2006: Dövlət Neft Fondunun icraçı direktoru vəzifəsində çalışaraq, neft gəlirlərinin səmərəli idarə olunması və şəffaflıq məsələlərində beynəlxalq nümunələrə uyğun modellər tətbiq edib.

* 2006-2025: Maliyyə naziri kimi ölkənin maliyyə siyasətini idarə edib. Bu müddət ərzində bir çox dövlət büdcəsinin hazırlanması və icrası, maliyyə sabitliyinin qorunması və islahatların həyata keçirilməsi onun adı ilə bağlıdır.

■ "Yeni Müsavat"

Ev dustaqlığına buraxılan polkovnikin bildiyi sirlər

Rəhim Laçınov Nəcməddin Sadıqov haqda məhkəmədə və istintaqda nələr deyib?

Müdafiə Nazirliyinin Mənzil İstismar İdarəsinin sabiq rəisi polkovnik Elmar Məmmədov və eyni idarənin Əsaslı və Cari Təmir bölməsinin sabiq müdiri Rəhim Laçınov ev dustaqlığına buraxılıb. "Qafqazinfo" xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsi belə qərar qəbul edib. Məhkəmə zabitlərin vəkillərinin həbs qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsi ilə bağlı vəsatətlərini əsaslı hesab edib.

Rəhim Laçınov ötən ilin iyulunda həbs edilib. Ona Cinayət Məcəlləsinin 179.4-cü və 32.5, 341.2.3-cü maddələri ilə ittiham elan edilib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, Rəhim Laçınov təmir bölməsində 2016-cı ildən rəis işləyib. Onun birbaşa rəisi Müdafiə Nazirliyinin Mənzil İstismar İdarəsinin rəhbəri, polkovnik Fikrət Mirzəyev isə iki il əvvəl həbs edilmişdi. Həmin vaxt Müdafiə Nazirliyinin Maliyyə

və Büdcə İdarəsinin sabiq rəisi general-mayor Nizami Məmmədov, Hərbi Hava və Qüvvələrinin (HHQ) Maliyyə Xidmətinin sabiq rəisi, polkovnik Cəlal Kazımov, Quru Qoşunların maliyyə idarəsində 2016-cı ildən rəis işləyib. Onun birbaşa rəisi Müdafiə Nazirliyinin Mənzil İstismar İdarəsinin sabiq rəisi Vüsal Əlizadə, Müdafiə Nazirliyinin Satınalmalar və Təchizat İdarəsinin sabiq rəisi, polkovnik Mahir Şirvanov, həm-

çinin nazirliyin Satınalmalar və Təchizat İdarəsinin sabiq rəisi Məlikməmməd Qurbanov da Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin keçirdiyi xüsusi

əməliyyat nəticəsində həbs edilmişdilər.

Rəhim Laçınov Müdafiə Nazirliyinin mənimseməyə görə tutulmuş Maliyyə və

Büdcə İdarəsinin sabiq rəisi general-mayor Nizami Məmmədov, Hərbi Hava Qüvvələrinin Maliyyə Xidmətinin sabiq rəisi polkovnik Cəlal Kazımov, Quru Qoşunlarının Maliyyə İdarəsinin rəisi Bayram Bayramov və Hərbi Dəniz Qüvvələrinin Maliyyə Xidmətinin sabiq rəisi Vüsal Əlizadənin cinayət işi üzrə məhkəmədə də ifadə vermişdi. Rəhim Laçınov bildirmişdi ki, hazırda təqaüddədir. O, əsasən şirkətlər tərəfindən işlədiyi idarəyə göndərilən faizlərə nəzarət edib və həmçinin həmin pulları lazımi şəxslərə çatdırdığını deyib: "Hərbi hissələrin təmir işlərinin demək olar hamısını şirkətlər görürdü. İşləri əksər hallarda tendere çıxarırdı. Kim qalib gəlirdisə, onlarla da işləyirdik. Şirkətlərlə danışıqları Fikrət müəllim aparırdı. Şirkət rəhbərinə ümumi bir rəqəm deyirdi. Onlar da həmin məbləğləri mənim vasitəmlə Fikrət müəllimə çatdırırdılar. Sənədləşmə prosesində təmir bölməsinin müfəttişləri iştirak edirdilər, sonda isə həmin sənədləri imzalayırdılar".

Daha sonra Rəhim Laçınovun ibtidai istintaq zamanı verdiyi ifadəsindən bir hissə elan edilib. Həmin ifadədən məlum olur ki, tenderdə qalib gələn şirkətlərlə danışıqlar olduqdan sonra qalan məbləğin "otkat" hissəsi idarəyə qayıdıb: "Bu qaydanı Baş Qərargah rəisi Nəcməddin Sadıqov bir tələb kimi qoymuşdu. Biz də bildirdik ki, pullar şirkətlərin hesabına köçürüldükdən sonra "otkat" şəklində geri qaytarılmasını Nəcməddin Sadıqov tərəfindən tələb olunub". Rəhim Laçınova ibtidai istintaqda verdiyi ifadəsi xatırladıqdan sonra Nəcməddin Sadıqovun adını çəkməsinə belə aydınlıq gətirib: "Mən tender komissiyasının 5 üzvündən biri olmuşam. Mənə heç bir məbləğ verilmirdi, ƏDV-dən kənar görülən işlərin 15 faizi Nəcməddin Sadıqova, 3 faizi isə Maliyyə İdarəsinə verilirdi. Mən görməmişəm ki, Fikrət Mirzəyev aparıb Maliyyə İdarəsinə pul versin, ancaq deyirdi verirəm".

■ "Yeni Müsavat"

Ermenistan Daxili İşlər Nazirliyinin Xilasetmə Xidmətinin (SS) direktoru - daxili işlər nazirinin müavini Kamo Tsutsulyan ABŞ-ın Kanzas Milli Qvardiyasının komandanı, general-mayor Maykl Venerdinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Birləşmiş Ştatlar Ermənistanın Daxili İşlər Nazirliyi və hüquq-mühafizə orqanlarında islahatlar və modernləşdirmə səylərini dəstəkləməklə, hüquqlara hörmət edən strukturları təşviq etmək niyyətindədir.

“Bakı-xəbər” mövzu ilə bağlı qeyd edib ki, bu ilin yanvar ayının 14-də ABŞ-la Ermənistan arasında imzalanan “ABŞ-la Ermənistan arasında Strateji Tərəfdaşlıq haqqında Xartiya”nın “Müdafiə və Təhlükəsizlik” adlanan III bölməsində qeyd edilir ki, Birləşmiş Ştatlar Ermənistanın Daxili İşlər Nazirliyi və hüquq-mühafizə orqanlarında islahatlar və modernləşdirmə səylərini dəstəkləməklə, hüquqlara hörmət edən strukturları təşviq etmək niyyətindədir. “Bu cür dəstəyin ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi, sui-istifadə hallarına görə təqsirləndirilən şəxslərin araşdırılması və təqib edilməsi, transmilli cinayət və korrupsiya ilə mübarizə üçün polis hazırlığı və digər tədbirləri əhatə edəcəyi gözlənilir”.

Belə çıxır ki, Donald Tramp Baydenin Ermənistanla bağlı imzaladığı sözügedən sənədin icrasına başlayıb?

Siyasi təhlilçi Sona Əliyevanın sözlərinə görə, İrəvanla Vaşinqton arasında imzalanan məlum xartiyanın əsas müddəalarından biri də Ermənistanın hüquq-mühafizə orqanlarının sovet ənənəsindən NATO-Qərb ənənəsinə keçidi ilə bağlıdır: “Nikol Paşinyan öz hakimiyyətini daha da gücləndirmək üçün ölkədəki russever “beşinci kolon”u təmizləməyi qarşısına məqsəd qoyub.

Ermənistan bürokratiyasından əsas rus agentura şəbəkəsi orduda və hüquq-mühafizə orqanlarındadır. Nikol Vovayevič də bunu çox yaxşı anlayır. Orduda dəfələrlə Azərbaycana qarşı təxribatlar törədən və bunu Kremlin istəyi ilə edən erməni hərbiçilərin böyük bir hissəsi xidmətdən qovuldu. Hələ ki xidmət edənlər agent hərbiçilərin sayı da az deyil. Mərhələli şəkildə Paşinyan onları neytrallaşdırmaq niyyətindədir. Ordudan sonra ikinci ən böyük ruspərəst bürokratlar məhkəmə-hüquq və polis sistemində cəmləşib. Onlara qarşı genişmiqyaslı islahatları Paşinyan təkbaşına apara bilməz. Ona görə də öz havadarlarının və onu hakimiyyətə gətirənlərin köməyinə ehtiyac duyur. Buna görə də Birləşmiş Ştatlarla tələm-tələsik xartiya imzaladı. Ardınca amerikalılar İrəvana gəldilər. Onların gəlişinin əsas səbəbi vəziyyətlə yerində tanış olmaqdır.

Çox güman ki, islahatlar sürətli və mərhələli şəkildə aparılacaq. Bayden dönməndə imzalanan və Tramp dövründə icra olunan bu sənəd ABŞ-ın strateji maraqlarına da uyğun gəlir. Çünki məsələnin arxasında Rusiyanın Cənubi Qafqazdan çıxarılması var. Üstəlik, “İrana bir qədər də yaxınlaşmaq” üçün Ermənistan ərazisi ideal coğra-

adı altında ABŞ-dan İrəvana nümayəndələr gəlirdilər. Həlbuki bu, imzalanmış xartiyadan öncə olub. Hesab edirəm ki, bu səfər də məhz indiyə qədər olan səfərlərdən biri kimi qiymətləndirilməlidir. O bir başqa məsələdir ki, bu əməkdaşlıq sferası da imzalanmış xartiyada öz əksini tapıb. Ümumiyyətlə, imzalanmış həmin sənəddə bir çox maddələr əks olunub. On-

açıqlanmadığından bu istiqamətdə birmənalı fikir bildirə bilməsək də, hər halda, bu siyasətin Bayden administrasiyasının siyasətindən fərqli olacağı şübhəsizdir. Eyni zamanda həmin siyasət bəlli olandan sonra ehtiyac yaranacağı halda, ABŞ xarici siyasətinin maraqlarına uyğun olaraq imzalanmış sənədin bəzi maddələrindən istifadə oluna bilər”.

Amerikalılar sazişin mürəkkəbi qurumamış İrəvana gəldilər

Ekspertə görə, Kanzas Milli Qvardiyasının komandanının rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin Ermənistan səfəri strateji tərəfdaşlıq sənədinin işə düşməsi deyil, amma...

fi-strateji koordinatdır. Tramp məhz bu səbəbdən layihənin icrasına “hə” deyib.

Polis və məhkəmədəki islahatlardan sonra orduda “NATO ənənələri”nin formalaşdırılmasına başlanılacaq. Amma hələ ki əsas məsələ polis sisteminə islahatlar. Çünki Ermənistan hər şeydən əvvəl polis dövlətidir. Düşünürəm ki, paralel olaraq Ermənistanın dövlət təhlükəsizlik sistemi də Rusiya cəynəyindən və ənənələrindən qoparılacaq və Qərb sistemə keçiriləcək. Çünki Rusiya hələ də Ermənistan xüsusi xidmət orqanları ilə sıx əməkdaşlıq edir. Erməni xəfiyyələrinin hələ də yandan çoxu Rusiyada təhsil alır. Bu da həm Paşinyan, həm də Ermənistanda geostrateji maraqları olan Qərb üçün olduqca təhlükəli tendensiyaadır”.

AMİP sədrinin beynəlxalq əlaqələr üzrə müavini Elşən Mustafayev çox vacib məsələlərə toxundu və eyni zamanda bu səfəri sadəcə növbəti səfərlərdən biri kimi qələmə verdi: “ABŞ-ın Kanzas Milli Qvardiyasının komandanının rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin Ermənistan səfəri 14-də imzalanan strateji Tərəfdaşlıq haqqında Xartiyanın işə düşməsi kimi qiymətləndirmək istəməzdim. Çünki keçən illər ərzində də Daxili İşlər, Ədliyyə Nazirliyi və digər hüquq-mühafizə orqanlarında islahatlara dəstək vermək

larn içində ciddi müzakirə olunan maddələrdən biri də ABŞ hərbiçilərinin Türkiyə və İran sərhədlərinin qorunmasında birgə əməkdaşlıq, bu sahədə ciddi dəstək verilməsi ilə bağlı idi. Hətta belə bir fikir də demişdik ki, imzalanmadan sonra 1 həftə müddətində ABŞ hərbiçiləri sərhəd qorunması məsələləri ilə bağlı Ermənistanla gələcəklər. Göründüyü kimi, 10 gün keçməsinə baxmayaraq onlar hələ də gəlməyiblər və böyük ehtimalla yaxın gələcək üçün gəlmələri gözlənilir. Əgər gəlsələr belə, onları sərhədboyu görə bilməyəcəyik. Çünki Ermənistan Türkiyə və İran sərhədlərini Rusiya hərbiçiləri ilə birgə qoruyur. Bu əməkdaşlığa son verilmədən ABŞ hərbiçilərinin sərhəddə hansısa işlərə cəlb olunması Rusiya üçün qəbul edilməz olacaq, eyni zamanda regionda münasibətləri gərginləşdirə biləcək hadisə ola biləcəyindən ABŞ da buna hələ getməz. O səbəbdən Kanzas Milli Qvardiyasının nümayəndə heyətinin səfəri, Ermənistan Daxili İşlər Nazirliyi ilə islahatlar üzərində birgə işləməsinə imzalanmış ikiterəfli sənədin Tramp administrasiyası tərəfindən icra olunması kimi qəbul etməməliyik. Çünki dediyim kimi, bu səpkili səfərlər illərdir ki, var və bu da növbəti səfərlərdən biridir. ABŞ-ın yeni hakimiyyətinin Cənubi Qafqazla bağlı siyasətinin necə olacağı aydın şəkildə hələ

Marqara və Ani-Pemziysk rayonlarında Rusiya sərhədçilərinin tərkibində xidmət edən erməni sərhədçiləri artıq yeni iş axtarırlar. Bu barədə isə “Hraparak” nəşri məlumat yayıb. Nəşr iddia edib ki, rus sərhədçilərinin sözügedən ərazidən çıxarılması gündəmdədir və birgə imzalanmış sazişə uyğun olaraq, ABŞ sərhədçilərindən ibarət qrup fevralda Ermənistanla gələcək:

Bu o deməkdir ki, Ermənistan-Türkiyə və Ermənistan-İran sərhədlərində gömrük və sərhəd nəzarəti amerikalı mütəxəssislər tərəfindən həyata keçiriləcək. Qonşu İranın buna necə reaksiya verəcəyini avropalı müşahidəçilərin fəaliyyətinə verdiyi reaksiyalarla qiymətləndirmək olar. Tehran hesab edir ki, Ermənistan İrana qarşı kəşfiyyat məlumatları toplamaq üçün öz ərazisini Qərbə verir.

Qeyd edək ki, 14 yanvar da ABŞ və Ermənistan arasında strateji tərəfdaşlıq xartiyasının imzalanma mərasimində o vaxt ki dövlət katibi Entoni Blinken ABŞ sərhədçilərinin və mütəxəssislərin Ermənistanla “gələn həftə” (yanvarın 21-nə qədər) göndəriləcəyini bildirmişdi. Lakin ABŞ qüvvələrinin gəlişi ilə bağlı heç bir məlumat yoxdur.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Xocalıda Türkiyə konsulluğu açılacaq?

“Azərbaycanla Türkiyə arasındakı qarşılıqlı əlaqələr ən yüksək səviyyəyə çatıb”. Bu sözləri politoloq Tural İsmayilov Cebheinfo.az-a açıqlamasında deyib. O vurğulayıb ki, hətta Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Qarabağa ilk səfər edən xarici ölkə rəhbəri kimi tarixə düşüb:

“O, indiyə kimi dəfələrlə Qarabağın müxtəlif bölgələrini səfərlər edib. Qarşıdakı günlərdə isə Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Xocalıya səfər edəcəyi açıqlanıb”.

Ekspert səfər zamanı müzakirə olunması gözlənilən mövzular barədə danışdı: “Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Xocalıya səfəri zamanı Azərbaycanla Türkiyə arasındakı qarşılıqlı əməkdaşlıq münasibətləri və bundan sonrakı əlaqələrə dair mühüm müzakirələrin aparılacağını düşünürəm. Təbii ki, Şuşa Beyannaməsindən irəli gələn məsələlərin də müzakirə edilməsi gözlənilir. Eyni zamanda, türk şirkətləri Qarabağın bərpasında aktiv iştirak edirlər. Ərdoğan Xocalıya səfəri zamanı görülən işlərlə yerində tanış olacaq”.

Tural İsmayilov diqqətə çatdırıb ki, Türkiyənin Qarabağda konsulluğunun açılması ilə bağlı Ankara və Bakı arasında razılıq əldə olunub: “Bununla bağlı işlərin də mərhələli şəkildə həyata keçiriləcəyini düşünürəm. Bu istiqamətdə Azərbaycanla Türkiyə arasında koordinasiya və kommunikasiya davam edəcək. Fikrimcə, Türkiyənin baş konsulluğu Xankəndi, Şuşa və ya Xocalıda açıla bilər. Ərdoğanın səfəri zamanı konsulluğun təməlqoyma mərasimi olmasa da, bununla bağlı işlərin start götürməsi barədə razılıq əldə olunma ehtimalı var”.

Azərbaycan səfəri etimadnaməsini krala təqdim etdi

Azərbaycan Respublikasının Niderland Krallığındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Məmməd Əhmədzadə etimadnaməsini Niderland Kralı Villem-Aleksandra təqdim edib.

Bu barədə səfirlikdən məlumat verilib.

Görüşdə iki ölkə arasında siyasi dialoqu gücləndirməsi, iqtisadi, humanitar sahələrdə əməkdaşlıq imkanları, Azərbaycanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən enerji və nəqliyyat layihələri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Regional vəziyyətlə bağlı mövzular da diqqət mərkəzində olub. Azərbaycan diplomati ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası fonunda bir sıra Qərb ölkələrində Azərbaycana qarşı qərəzli kampaniya, Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normalaşmasına dair ölkəmizin mövqeyi haqqında məlumat verib.

Ailəvi casusluq

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Azərbaycanın peyk telekanalı "Baku TV" paytaxtımızdakı bir binanı reportajında "casus evi" adlandırır. İndi həmin evin yiyəsi - Rusiyanın "Rus evi" dövlət təşkilatının müdiri Yevgeni Primakov telekanalı məhkəmə ilə hədələyir. Axırı necə olacaq, kim birinci, el dilində desək, "zadəni skoruz"a verəcək, məni maraqlandırır. Məni müdirin ad-famili düşündürdü. Yəqin çoxunuza tanış gəldi.

Bu yoldaş kimdir? Söz vaxtına çəkər, bu tip vaxtilə Sovet İttifaqında rəhbər vəzifə tutmuş, sonra SSRİ dağılanda Rusiyada kəşfiyyat idarəsinin-zadəni (yeni bunlarda casusluq nəsillicədir - Z.H.) şefi olmuş adaşı Yevgeni Primakovun dost-doğma nəvəsidir. Babanın adını, sanki matah şəxsiyyət imiş kimi, nəvəyə qoymuşlar.

Baba Primakov Azərbaycan xalqına pislik etmiş, onun qəddar düşmənlərindən biridir. 1990-cı ilin yanvarında SSRİ-nin müdiri Qorbaçov Azərbaycanda, Bakıda vəziyyəti araşdırmaq üçün Primakovun rəhbərliyi altında komissiya qayırmışdı, göndərmişdi Bakıya. Yanvarın 10-dan 18-nə kimi bu komissiya Bakıda sülənib Qorbaçova məsləhət görmüşdü: ordu yeridilməlidir. Nəticəsini bilirsiniz: qanlı "20 Yanvar" faciəsi. Bayaq ona görə mən bu mürtəd adaşların adını "söz vaxtına çəkər" ifadəsi ilə xatırlatdım.

Faciəni araşdırmaq üçün Azərbaycanda yaradılan rəsmi komissiyanın günahkarlar siyahısında da başda Qorbaçov, Yazov (SSRİ müdafiə naziri), Bakatin (SSRİ daxili işlər naziri) və başqaları olmaqla, Primakovun adı var idi. Lakin sonradan səbəbi izah edilmədən Primakovun adı oradan çıxarıldı. Bəlkə də 90-cı illərdə, həmin siyahı hazırlanan anda Rusiyada dövlət vəzifələri tutduğunu nəzərə almışdılar.

Bütün hallarda, əgər babasının adını vaxtında düz qoysaydıq, indi nəvəsi üstümüzə mırıldanmazdı. Sözləşib, baba-Primakovdan tək bizim zəhləmiz getmirdi. Bu adam hələ 1970-80-ci illərdə Orta Doğu, Əfqanıstan, Asiyanın başqa regionlarında araşırırdı, KGB agent, nifaq dağıcı kimi ad "qazanmışdı". Məsələn, Türkiyə əleyhinə PKK terrorçu kürd qurumunun təşkilində Primakov aktiv iştirak edib. İraqın şimalındakı kürdləri separatçılığa sürükləyib. Əfqanıstana ordu yeritməyi Brejnevə məhz Primakov təklif edib və sairə - gorbagorun barmaq soxmadiğı yer qalmamışdı. O cümlədən 90-larda rus demokratları da Primakova nifrət edir, onu "dinozavr qalığı", "naftalini komunist" adlandırırdılar.

Və maraqlıdır ki, hazırda nəvə Primakov o yolu getməyə çalışır. Məsələn, bunu da Qərb ölkələri sanksiya siyahısına salıblar, sivil dünya üzünə bağlıdır. Ukrayna əleyhinə fəaliyyətləri üzündən.

Yadımdan çıxmamış... 4-5 il qabaq Bakı Slavyan Universitetində rektor Nurlana Əliyevanın təşəbbüsü ilə "Yevgeni Primakovun xatirəsinə həsr edilən esse yarışması" keçirilmişdi, böyük skandal qopmuşdu. Sən də deyirsən casus evi elə gəldi, 20 yanvar belə gəldi... Bizə bu belə azdır. Nəvə Jenya niyə dil uzatmasın? Haqqı var. Üstümüz unludur. Daha doğrusu, qanlı... O qədər sarınmamış yaralarımız var ki...

Bir də ki hər şey, o cümlədən, dövlətçilik siyasəti partitə əsaslarla aparılmalıdır. Bərabərlik prinsipi ilə. Balanslı şəkildə. Xarici siyasətimizin təməlinə bu durur. Əgər indiyə qədər Bakıda ABŞ-ın, Fransanın, İranın "casus evləri" aşkara çıxarılıb, yayım atəşi ilə susdurulmuşsa, niyə oxşar taleyi Rusiya casusları yaşamasın? Yoxsa amerikalı, iranlı, firəng casuslar bizdən inciyər. Biz hamıya eyni gözlə baxırıq, baxmalıyıq.

Özümüzə də belə yaxşıdır - balans pozulanda, eyni gözlə baxmayanda göz çasır, qazan aşır. Primakov əfv ediləcəksə, USAİD də qayıtmalıdır. Metro boyayan fransız azad edilməlidir.

Hətta ağayı Ocaqnejada da dənəvəmə göndərə bilərik. Lap istəsə gəmiylə gəlsin.

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) qış sessiyasında 2024-cü ildə üzv dövlətlərin vəziyyəti ilə bağlı müzakirələr aparılıb. Yekunlara əsasən, 2580 sayılı qətnamə qəbul edilib. Qətnamədə deyilir ki, 14 ölkədə vəziyyəti izləyən Monitörinq Komitəsinin işi yüksək qiymətləndirilir.

Sənəddə Azərbaycan və Gürcüstan da daxil olmaqla, bəzi ölkələrdə "demokratiya-dan geri çəkilmə və insan hüquqlarının pozulması" ilə bağlı narahatlıq ifadə olunub.

Qətnamədə "Azərbaycanda demokratiyanın, qanunun aliliyinin və insan hüquqlarının getdikcə pisləşməsindən ciddi narahatlıq vurğulanır, siyasi motivli ittihamlarla tutulanların hamısını dərhal azad etməyə çağırılır".

O cümlədən hakimiyyət Venesiya Komissiyasının tövsiyələrini nəzərə alaraq, siyasi partiyalar, media və qeyri-hökumət təşkilatları haqqında qanunları dəyişdirməyə çağırılır.

AŞ PA rəsmi Bakını "həll olunmamış bütün məsələlər ilə əlaqədar" Avropa Şurası orqanları ilə konstruktiv dialoqa başlamağa çağırır.

Həmçinin qeyd olunur ki, Avropa Şurası Parlament Assambleyası saxlanılan Qarabağ separatçılarının və həbs edilmiş digər ermənilərin vəziyyətini izləməyə davam edir, "bu adamları azad etməklə bağlı Azərbaycana çağırışını təkrarlayır".

Qeyd edək ki, AŞ PA-nın yanvarın 27-də start götürən qış sessiyasında Azərbaycanın nümayəndə heyəti iştirak etmir.

Azərbaycan xalqına və dövlətinə qarşı ağır cinayətlər həyata keçirmiş, müharibə cinayətinə yol vermiş qatillərin azad edilməsi çağırışını eləyən AŞ PA-nın Azərbaycanda demokratiya və insan hüquqlarının vəziyyəti barədə danışmağa, bu istiqamətdə çağırışlar etməyə haqqı çatır mı? Qatilləri müdafiə etməklə AŞ PA əsl sifətini bir daha ortaya qoyur?

Milli Məclisin deputatı Elman Nəsirov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, AŞ PA yenə də ikili standartlardan yanaşma, yenə də dezinformasiya əsasında mövqeyə

ortaya qoyub: "Azərbaycana qarşı yenə də həmişəki absurd ittihamlar, absurd çağırışlar edilib. Azərbaycana qarşı faktiki olaraq böhtan atılıb. Bütün bunlar əslində eyni mərkəzdən idarə olunur. Bu prosesdə Fransa çox böyük canfəşanlıq göstərir. Fevral ayında AŞ PA-da Azərbaycan nümayəndə heyətinin təsdiqi məsələsi gündəmə gəlməlidir. Fransa çalışır ki, bu baş verməsin və Azərbaycanın AŞ PA-da təmsilçiliyi

AŞ PA-nın daha bir anti-Azərbaycan qərarı

Qatillərin azad olunmasını istəyən AŞ PA terrora, terrorçulara stimül verir

növbəti bir il üçün də dondurulsun. Fransa gələcəkdə Azərbaycanın AŞ PA-dan çıxarılmasını da tələb edir və buna çalışır. Almaniya və Fransadan olan deputatların ölkəmizlə bağlı səsləndirdikləri ittihamların nə qədər əsassız və hüquqazidd olduğunu birçə fakt təsdiqləyir. Parlamentarilər utanmadan erməni hərbi canilərin azadlığa buraxılmasını tələb edirlər. AŞ PA-nın deputatları görün hansı səviyyədədirlər ki, terrorçulara, müharibə canilərinə azadlıq istəyirlər. Onlar belə çıxır ki, şeytana qulluq edirlər? Soyqırımı törətmiş, bəşəri cinayətə yol vermiş şəxsləri siyasi məhbus kimi təqdim etməyə çalışırlar. Bununla AŞ PA deputatları əslində kimliklərini ortaya qoyurlar. Hərbi caniləri siyasi məhbus adlandırmaları, azadlığa buraxılmalarına çağırış etmələri o deputatların kimliyini ortaya qoyur. Onların bu addımı həm də beynəlxalq hüquqa, beynəlxalq konvensiyalara, insan hüquqlarına təcavüzədir. Azərbaycan bu cür tələbləri rədd edir. Azərbaycan-AŞ PA münasibətləri artıq sıfır səviyyəsinə düşüb. Gürcüstan-AŞ PA münasibətləri də sıfır səviyyəsinə enir. Bu, gələcəkdə domino effekti yarada bilər ki, AŞ PA daxilində siyasi böhran demək olacaq. AŞ PA üzvlərinin gələcəkdə sayı azalacaq. Bu, AŞ PA-da proseslərin baş-ayaq getdiyini təsdiqləyir".

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin sektor müdiri İlyas Hüseynov bildirdi ki, AŞ PA növbəti dəfə öz qərəzli

mövqeyini ortaya qoyur və burada müxtəlif çağırışlar eşidilməkdədir: "İnsan haqları, media və qeyri-hökumət təşkilatları, siyasi partiyalarla bağlı ölkəmiz əleyhinə fikirlər yanaşı, bir sıra absurd və məntiqdən kənar fikirlər də yer alır. Xüsusilə hiddət doğuran məqam Azərbaycan xalqına qarşı çoxsaylı cinayətlər törətmiş, terrora başçılıq etmiş, terror maliyyələşdirmiş qatillərə azadlıq çağırışdır. Bu, tamamilə qəbul olunmazdır. Demokratiya və insan haqlarını önə çəkən bu institut təəssüflər olsun ki, canilərə də bəraət qazandırmağa cəhd edir və qeyd olunur ki, həmin şəxslərin vəziyyətini izləyir. Hesab edirəm ki, bu, suveren dövlətin daxili işlərinə qarışmaqdır, eyni zamanda terrorçuları müdafiə edərək terrorizmə stimül verməkdir. AŞ PA öz maraqlarını, bir sıra dövlətlərin maraqlarını Azərbaycana tətbiq etməyə cəhd göstərir. İnsanlıq əleyhinə cinayətlər törətmiş şəxslərə azadlıq çağırışı eləyən bir beynəlxalq təşkilat Azərbaycandan nələrsə tələb etmək, Azərbaycana qarşı ölçü götürmək məsələsini irəli sürmək haqqını itirib. AŞ PA münasibətləri də sıfır səviyyəsinə enir. Bu, gələcəkdə domino effekti yarada bilər ki, AŞ PA daxilində siyasi böhran demək olacaq. AŞ PA üzvlərinin gələcəkdə sayı azalacaq. Bu, AŞ PA-da proseslərin baş-ayaq getdiyini təsdiqləyir".

rinin qəbul etdiyi sifarişli qətnamə kağız parçasından başqa bir şey deyil və hüquqi əsası yoxdur".

Milli Məclisin deputatı Mələhət İbrahimqızı isə Gununesi.info-ya deyib ki, AŞ PA-nın bu qətnaməsi növbəti dəfə ölkəmizə qarşı ədalətsiz münasibətin ifadəsidir: "AŞ PA sübut edir ki, Azərbaycana təzyiq üçün alətə çevrilib. Azərbaycan hər zaman konstruktiv dialoqa açıq olduğunu deyib. Amma görünən budur ki, AŞ PA bunda maraqlı deyil. Hər dəfə şər-böhtan xarakterli qətnamələr, bəyanatlar ortaya çıxır. Bunlar təzyiq xarakterli mövqedir. Azərbaycan isə bəyan edir ki, heç kəs bizimlə təzyiq dilində danışa bilməz".

Mələhət İbrahimqızının sözlərinə görə, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü təmin etdiyi üçün hədəfə gəlib: "Bizi ittiham edirlər ki, niyə ölkəmizdən separatçıları çıxardınız? Əksinə, AŞ PA ona üzv ölkənin ərazi bütövlüyünün bərpa olunmasını alqışlamalıdır. Ümumiyyətlə, AŞ PA-nın mahiyyəti odur. Yəni AŞ PA-ya üzv ölkələri 1-ci və 2-ci sinif ölkələrə bölürlər. Ölkəmizə qarşı da da-ima qərəzli münasibət göstəriblər. Ermənistan işğalçı olduğu halda, Azərbaycan isə işğala məruz qaldığı halda bu iki ölkəyə yanaşma eyni olub, yenə də belədir. Azərbaycan hansısa təşkilatın və ya qurumun təşəron şirkəti deyil. Azərbaycan xalqı öz qüdrətini dünyaya dəfələrlə sübut edib".

□ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

Ermənistanın gizli müharibə hazırlığı haqda Minval.az sensasion yazı hazırlayıb. Bildirilir ki, 2020-dəki məğlubiyyətdən sonra idman klubu kimi kamuflaj edilmiş xüsusi taktiki, snayper və təxribat hazırlığı mərkəzi yaradılıb. Bu xüsusi təlim mərkəzi Kotayk rayonunun Abovyan şəhəri yaxınlığında yerləşir. Taktik baza (ARM Tactical) Ermənistanın paytaxtından cəmi 11-12 km, yaxud maşınla 15 dəqiqəlik məsafədə, tərk edilmiş karxanəni xatırladan ərazidə yerləşir.

Məlumatlı mənbələrimizin qeyd etdiyi kimi, ARM Tactical əvvəlcə kiçik bir atış poliqonundan ibarət olub. İndi isə ən müxtəlif təlim prosesləri, müasir taktiki atış texnikası, kiçik zərbə qrupları taktikası və s. öyrədilir. Bu hərbişəkilmiş strukturun Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin balansında olması barədə də internetdə məlumat yayılıb ki, bu hələ təsdiqini tapmayıb və ya rəsmən təkzib edilməyib. Obyektin hərbi maşınları olan nəhəng təlim mərkəzinə çevrilməsi dövlət tərəfindən maliyyələşdirilməsindən xəbər verir.

Maraqlıdır ki, təlimlərdə könüllülərlə yanaşı, Ermənistanın dövlət qurumlarının əməkdaşları da aktiv iştirak edirlər. Şübhə yoxdur ki, taktiki mərkəz keçmiş xüsusi təyinatlıların və kəşfiyyatçıların topladığı əsl terrorçu təlim mərkəzidir. Kameraya çəkilən və sosial şəbəkələrdə yerləşdirilən bütün taktiki texnikalar NATO-nun xüsusi təyinatlı qüvvələrinin analoji təlimlərinin məşqidir.

Beləliklə, Ermənistanda təxribat və terror fəaliyyəti üçün geniş kadr hazırlığına başlanıldığı aydın olur. Üstəlik, bu, dövlətin nəzarəti altında, görünür, dövlət büdcəsi hesabına, eyni zamanda "idman klubları", "yeniyetmələr üçün sağlama məktəbləri" və s. adı altında həyata keçirilir.

Aydındır ki, bu qruplar ilk növbədə Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı terror müharibəsi üçün hazırlanır. Həmçinin şərti sərhədlərdə səngərlər qazılır, hərbi texnika yerləşdirilir.

Fakt budur ki, rəsmi İrəvan eskalasiya yolunu seçir - Paşinyanın sülh bəyanatlarının arxasından revanşistlərin istəkləri çıxır. Avropa İttifaqının hərbi-casus şəbəkəsinin ömrünün daha iki il müddətinə uzadılması da Ermənistanın gərginliyi tətikləmək niyyətinin məntiqi davamıdır.

Bütün bunlar nə anlam kəsb edir? Ermənistandakı son addımlar Azərbaycan komando bölmələrinə qarşı hazırlıqlara bənzəyir. Elə isə niyə bunu rəsmi şəkildə etmirlər?

Deputat, Milli Məclisin

Ermənistan müharibəyə hazırlıq mərkəzi qurub - şok faktlar

Xüsusi təlim mərkəzi Kotayk rayonunun Abovyan şəhəri yaxınlığında yerləşir; Paşinyanın sülh bəyanatlarının arxasından revanşistlərin istəkləri çıxır; **komitə sədri: "Əgər ermənilər başa düşməsə..."**

Təhlükəsizlik, müdafiə və korrupsiyaya qarşı mübarizə komitəsinin sədri Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ermənilərin sülh adı altında apardığı gizli hərbişəkilmiş siyasəti artıq bizə məlumdur və bu özünü 2025-ci il dövlət büdcəsində aydın şəkildə büruzə verir: "Təəssüf ki, Ermənistanın bu addımı ilə sülh "canfəşanlıq" üst-üstə düşür və bu proses Cənubi Qafqazda sülhə açıq aşkar təhdiddir. Ermənistan öz məkrli siyasətinin beynəlxalq müstəviyə çıxması, eyni zamanda xalqın aqressiyası ilə üz ləşməmək üçün öz planlarını müxtəlif adlar altında kamuflə edir. Rəsmi İrəvanın qanunvericilik sisteminə etdiyi bir sıra dəyişikliklər Azərbaycana qarşı diversiya-təxribat işlərini dəstəkləyir. Bu da deməyə imkan verir ki, Ermənistan revanşa hazırlanır. Qarşı tərəfin sürətlə silahlanması, sülh sazişi çərçivəsində öz öhdəliklərini yerinə yetirməməsi regionda gərginliyi artırır. Çünki Ermənistanın bu hərəkəti Azərbaycan, eyni zamanda onun müttəfiqləri üçün təhlükədir. Qeyd edim ki, Azərbaycan regionda sülhün bərqərar edilməsində maraqlı tərəfdir. Lakin Azərbaycan Ordusu ölkəmizə və onun ərazi bütövlüyünə qarşı olan istənilən təxribata cavab vermək iqtidarındadır".

A.Nağıyev bildirdi ki, qonşu dövlətlər arasında sabitliyin əsas şərti qarşılıqlı olaraq suverlinin tanınmasıdır: "Əgər ermənilər bunu başa düşməsə, "Dəmir yumruq" hər zaman başlarının üstündə olacaq".

Hərbi ekspert, ehtiyatda olan polkovnik Üzeyir Cəfərov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ermənistan son vaxtlar konkret olaraq qarşı-sına məqsəd qoyub və öz ordusunu hazırlamaq üçün müəyyən planlar həyata keçirir: "Bu planların içərisində

ayrı-ayrı vaxtlarda güc strukturlarında xidmət etmiş şəxslər, yaxud vaxtilə silahlı qüvvələrdə təmsil olunanları, bu gün ehtiyatda olan şəxsləri - onların aralarında idmançılar da var - bir çətir altına toplayırlar. Təlimatçıların da cəlb olunduğu mərkəzdə onlara hazırlıqlar keçirilir ki, sabah təxribatlar üçün onların fəaliyyətindən istifadə olunsun. Onların arasında xüsusi təyinatlılar da, kəşfiyyatçılar da var. Bu şəxsləri xüsusi proqram üzrə hazırlayırlar. Özü də bunlar bu gün üçün, sabah üçün yox, yaxın gələcək üçün hazırlanır. Ermənistan NATO-nun xüsusi təyinatlılarının proqramı əsasında bu şəxsləri hazırlayır. Üstəlik, biz bilirik ki, Ermənistan təxribat və terror üzrə dünyada ad çıxaran ölkədir. Bu ölkənin təməli təxribat və terror üzərində qurulub. Ona görə də Ermənistanda yeniyetmələr və gənclər üçün mərkəz və klub adında hələ çox hoqqaların şahidi olacağıq".

Ü.Cəfərov düşmən təxribatlarına qarşı nə etməli olduğumuz barədə bunları söylədi: "Azərbaycan və Türkiyənin birgə hərbi təlimlərinin keçirilməsi, döyüş hazırlığının yüksəldilməsi ilə bağlı işlər davam etdirilir. Ermənistan Təhlükəsizlik Şurası daha çox Ermənistan ətrafındakı riskləri dəyərlən-

dirir, müəyyən məsələləri müzakirə edirlər, bu da başadüşüləndir. Ermənistanın Azərbaycanın Komando hərbi hissələrinə çatması üçün on il vaxt lazım olacaq. Həmçinin 44 günlük müharibədəki məğlubiyyətdən sonra Ermənistanın öz ordusunu döyüş qabiliyyətinə çatdırmaq üçün 5-10 il vaxt lazımdır. Onlar hələ öz məqsədlərini rəsmən elan etməyəcəklər. Çünki Ermənistanın silah-sursat almaqla bağlı da çətinlikləri var. Bəzən ağılayıb-sızlayırlar ki, maliyyə vəziyyəti yaxşı deyil. Orduda xeyli rüşvətxorluq və korrupsiya faktları mövcuddur. Keçmiş müdafiə naziri Seyran Ohanyana qarşı cinayət işinin açılması, eks-nazir David Tonoyanın həbs edilməsi, o cümlədən Qarabağda təlimatlandırılıb göndərilmiş Calal Arutyunyan qarşı elan olunan ittihamlar bunun sübutudur".

Polkovnik dedi ki, Ermənistanın sülh bəyanatları bizi arxayınlaşdırmamalıdır: "Bu dövlətin adı Ermənistanıdır. Bu ölkə hər zaman separatçılığı, terroru, dağıdıcılığı əsas götürərək formalaşıb. Ona görə də hesab edirəm ki, Ermənistanın təxribatçı addımları həm Azərbaycanın müvafiq qurumları tərəfindən izlənilir, təhlil olunur. Eyni zamanda Ermənistan hazırlaşır. Yaxın

Simonyan Rusiya haqda nə deyib?

"Joxovurd" qəzeti Ermənistan parlamentinin spikeri Alen Simonyanın onları məhkəməyə verməkdə hədələməsindən sonra da təkzib dərc etməkdən və yazını silməkdən imtina edib.

Axar.az xəbər verir ki, bu barədə Ermənistan mətbuatı məlumat yayıb. Qəzet İrəvanda qapalı keçirilən görüşdən sonra Baltikyanı ölkələrin nəşrlərini də araşdırıb: "Görüş son dərəcə anti-Rusiya ab-havasında keçib, bunu Latviya və Estoniya parlamentlərinin rəsmi açıqlamaları da sübut edir".

Nəşr son sayında vurğulayıb ki, anti-Rusiya bəyanatlarından sonra Simonyan faktla üzlişib: "O, rusiyalı həmkarları qarşısında özünə necə haqq qazandıracağını bilmir (Rusiya Federasiya Şurasının sədri Valentina Matviyenko-nun Ermənistanı səfəri haqqında - red.)" Nəşr parlamentdəki mənbələrinə istinadən yazır ki, Rusiyadan ya bu iddiaları təkzib edib qəzeti məhkəməyə vermək, ya da açıq danışmaq üçün çağırışlar edilib, bundan sonra Simonyan öz sözlərindən geri çəkilmək qərarına gəlib.

Qəzet parlamentə müraciət edərək, iclasın səs yazısının təqdim olunmasını tələb edib: "Tələb etdik ki, bütün səs yazısı redaktə edilmədən təqdim olunsun. Əgər Simonyan öz ifadələrində bu qədər arxayındırsa, bu səs yazısını bizə təqdim etməlidir".

Qeyd edək ki, Simonyan Baltikyanı ölkələrin parlamentariləri ilə qapalı görüşdə Rusiyalı sət təhqid edib. Simonyan işıqlandırılmayan görüşdə vurğulayıb ki, Rusiyalı məğlub etmək, məhv etmək lazımdır ki, Ermənistan və Baltikyanı ölkələrdə hər şey yaxşı olsun.

İllər üçün 102-ci hərbi bazanın müəyyən təhdidləri ola bilər, həm Türkiyə, həm Azərbaycan faktoru var. Üstəlik, onlar qəti qərar veriblər ki, Qərb çətiri altında - Amerika, Fransa, Yunanistanın

çətiri altında öz gələcəklərini qursunlar. Bu istiqamətdə də fəaliyyətləri, KTMT tədbirlərindən imtina qərarları bunu sübut edir".

E.PASASOY,
"Yeni Müsavat"

Elm və təhsil nazirinin məktəb illəri fotoları

Emin Əmrullayev: "Həyatımın ən xoş günləri orada keçib"

Emin Əmrullayev Prezidentin 27 iyul 2020-ci il tarixli sərəncamı ilə elm və təhsil naziri təyin edilib. AzEdu.az nazirin uşaqlıq fotolarını və həmin illərə dair xatirələrini bölüşüb. Emin Əmrullayev bunları deyib: "Mən Fizika-Riyaziyyat və İnformatika Təmayüllü Liseydə 1996-1999-cu illərdə oxumuşam. Riyaziyyata və fizikaya böyük marağım olub, ona görə də bu liseydə oxumaq üçün valideynlərimdən xahiş etdim.

Həyatımın ən xoş illəri deyərdim ki, bu məktəbdə keçib. Çünki ən yaxın dostlarımla, yaxınlarımla əksəriyyəti ilə bu məktəbdə tanış olmuşam. Bu məktəb bizim vaxtımızla müqayisədə eyni və fərqli məsələlərlə yadda qalır. Eynilik odur ki, hələ də lisey cəmiyyətdə dəyərlili, savadlı insanlar yetişdirir. Digər tərəfdən isə məktəbin şəraiti, təmiri, indiki infrastruktur biz oxuyan illərlə müqayisədə dəfələrlə dəyişib, yenilənib. Məktəb müqəddəs ocaqdır. Burada insan öz müəllimlərini görəndə eyni hissləri, nostalji hiss edir, şagirdlik dövrünə qayıdır. İnsan o hissləri daha çox yaşayır, nəinki məmurluq həyatını. Azərbaycandakı imkanlar xaricdəkindən fərqlənir. Burada insanlara xidmət etmək, nəyisə qurmaq və daha çox faydalı olmaq imkanı var.

İkinci məsələ isə vicdan borcudur. Əgər mən öz pulumla xaricdə oxusaydım, orada qalmaq üçün mənəvi hüquqlarım bəlkə daha çox ola bilərdi, amma dövlətin proqramı, xalqın pulu ilə oxuyub, xaricdə qalmaq və "diskotekaya" getmək nə qədər düzdür, mən əmin deyiləm. Ona görə də geri qayıdıb bunu artıq ilə qaytarmaq istədim. Bəzi xarici ölkələrə baxanda görürük ki, bizi sevən adamlar buradadır. Ona görə də düşünürəm ki, xaricdə oxuyub, geri qayıtmaq önəmlidir".

Bu universitetin işçilərinin maaşı 15 faiz artırıldı

Mingəçevir Dövlət Universitetinin əməkdaşlarının əməkhaqqı artırılıb. Müvafiq qərar universitetin Elmi Şurası tərəfindən qəbul edilib. Yeni qərara əsasən universitetin əməkdaşlarının əməkhaqqı orta hesabla 15% artırılıb. Bu qərar universitetin inkişafına daha da töhfə vermək və işçilərin sosial rifahını yaxşılaşdırmaq məqsədi daşıyır.

Mingəçevir Dövlət Universitetinin rektor vəzifəsini müvəqqəti icra edən, Tədris işləri üzrə prorektor Üzeyir Zeynalov qərarın universitetin əməkdaşlarının əməyinin layiqincə qiymətləndirilməsi və onların fəaliyyətinə daha da stimül verilməsi məqsədini daşdığını vurğulayıb. O, həmçinin bu addımın universitetin daha da güclənməsinə və yüksək səviyyədə təhsil təmin etməyə yönəlmiş olduğunu qeyd edib.

Sertifikasiya imtahanları ilə bağlı məlumatların elan edilməməsi, imtahan tarixlərinin məlum olmaması müəllimlər arasında narazılığa səbəb olub. Məsələ barədə qərarı Elm və Təhsil Nazirliyinin Təhsilverenlərin Sertifikatlaşdırılması Şurası verir. Ancaq Şuranın iclası hələlik keçirilməyib.

Bir neçə gün əvvəl qəzetimizə daxil olan məlumata görə, 2025-ci ildə 7 fənnin - tarix, fizika, kimya, biologiya, coğrafiya, texnologiya, informatika müəllimlərinin sertifikatsiyası təşkil ediləcək. Ancaq fənlərlə bağlı yekun qərar hələlik verilməyib.

Bildirilir ki, regional təhsil idarələrinə tapşırıq verilib ki, Təhsil Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemində fizika, kimya, biologiya, coğrafiya, tarix, informatika, texnologiya fənn müəllimləri ilə bağlı məlumatlar işlənsin. Bu o deməkdir ki, həmin fənn müəllimlərinin sertifikatsiyası gözlənilir. Nazirlər Kabinetinin 30 aprel 2020-ci il tarixli 155 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuş sertifikatlaşma qaydalarında göstərilir ki, sertifikatsiyanın keçirilmə tarixi 1 ay öncə müəllimlərin şəxsi kabinetinə göndərilməlidir.

Bildirilir ki, sadalanan fənn müəllimlərinin sayı ölkəmizdə ən azı 30 min nəfərdir. Qeyd edilir ki, bu fənlərdən kəsilməli işsiz müəllimlər sırasını daha da artırma bilər.

Təhsil üzrə mütəxəssis Kamran Əsədov mövzu ilə bağlı "Yeni Məşavət"ə deyib ki, müəllimlərin sertifikatsiya prosesinin qeyri-müəyyən şəkildə idarə olunması və imtahan tarixləri ilə bağlı rəsmi məlumatların vaxtında açıqlanmaması təhsil sisteminə ciddi narazılıqlara səbəb olur: "Azərbaycanda müəllimlərin sertifikatsiyası 2020-ci ildə Nazirlər Kabinetinin 155 nömrəli qərarı ilə təsdiqlənmiş qaydalara əsasən həyata keçirilir. Həmin sənədə görə, sertifikatsiyanın keçirilmə tarixi ən azı 1 ay öncədən müəllimlərə bildirilməlidir. Lakin hazırkı vəziyyət göstərir ki, Elm və Təhsil Nazirliyinin Təhsilverenlərin Sertifikatlaşdırılması Şurası tərəfindən bu müddətə əməl olunmur və imtahanlarla bağlı rəsmi qərarlar gecikdirilir. Bu isə 30 mindən çox müəllimin psixoloji gərginliyinə, planlaşdırma çətinliklərinə və təhsil prosesində qeyri-müəyyənliklərin artmasına səbəb olur.

Sertifikatsiya müəllimlərin bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsi üçün vacib mexanizmdir. 2023-cü ildə keçirilmiş sertifikatsiya imtahanlarında ümumilikdə 40 minə yaxın müəllim iştirak edib və onların 15%-i uğursuz nəticə göstərib. Bu göstəricilər sertifikatsiya prosesinin tədris keyfiyyətinin artırılmasına yönəldiyini göstərsə də, onun təbii qində ciddi problemlər var. Əvvəlcədən rəsmi açıqlamaların verilməməsi, imtahan tarixlərinin qeyri-müəyyən qalması və müəllimlər üçün ha-

30 min müəllim bu qərarı gözləyir

Ekspert hesab edir ki, yeni sertifikatsiya təhsil sisteminə narazılığı daha da artıracaq

zırlıq imkanlarının məhdud olması imtahanların obyektivliyinə və effektivliyinə kölgə salır. Sertifikatsiyanın əsas məqsədi müəllimlərin peşəkar inkişafını stimullaşdırmaq və təhsilin keyfiyyətini artırmaqdır, bu proses şəffaf və planlı şəkildə həyata keçirilməlidir.

Məlumatlara görə, 2025-ci ildə tarix, fizika, kimya, biologiya, coğrafiya, texnologiya və informatika müəllimləri sertifikatsiyaya cəlb olunacaq. Bu qərarın yekun olaraq təsdiqlənməməsi, lakin regional təhsil idarələrinə həmin fənn müəllimlərinin məlumatlarının Təhsil Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemində işlənməsi ilə bağlı göstərişin verilməsi, prosesin planlaşdırılmasının qeyri-şəffaf aparıldığını göstərir. Əgər rəsmi qərarlar əvvəlcədən verilməyə və müəllimlərə imtahana hazırlıq üçün lazımı vaxt ayrılmasa, nəticədə bu proses əks təsir göstərəcək və təhsil sisteminə narazılığı daha da artıracaq".

Kamran Əsədov əlavə edib ki, sertifikatsiyanın keçirilmə qaydalarına nəzər yetirəndə əsas problemlərdən birinin müəllimlərin imtahana hazırlıq imkanlarının məhdudluğu olduğu görünür: "Hazırda imtahana hazırlıq üçün dövlət tərəfindən heç bir dəstək proqramı təqdim edilmir. Müəllimlər ya şəxsi vəsait hesabına repetitor xidmətlərindən istifadə etməli, ya da fərdi şəkildə hazırlaşmalıdırlar. Halbuki inkişaf etmiş ölkələrdə müəllimlərin sertifikatsiyası zamanı dövlət tərəfindən dəstək mexanizmləri yaradılır. Məsələn, Böyük Britaniyada müəllimlər sertifikatsiya imtahanlarından

əvvəl pulsuz təlimlərdə iştirak edə bilirlər. ABŞ-da isə müəllimlərin ixtisasartırma proqramları sertifikatsiya prosesinə inteqrasiya edilib və müəllimlər bu proqramları keçərək sertifikatı tələblərinə cavab verirlər. Azərbaycanın sertifikatsiya sistemi də bu modelə uyğun şəkildə təkmilləşdirilməli və müəllimlər üçün dövlət dəstəyi təmin olunmalıdır. Bundan başqa, sertifikatsiyanın yalnız test imtahanlarından ibarət olması da sistemin effektivliyinə şübhə yaradır. Nəzəri biliklər müəllimin peşəkar fəaliyyətini tam qiymətləndirmək üçün yetərli deyil. Məsələn, Finlandiya və Almaniya müəllimlərin qiymətləndirilməsi zamanı onların sinifdə real dərslər keçmə bacarığı da nəzərə alınır. Bu ölkələrdə müəllimlərin sertifikatsiyası təkcə imtahanlarla deyil, həm də praktiki qiymətləndirmə ilə həyata keçirilir. Azərbaycan da bu modelə təbii olaraq sertifikatı prosesini daha çox praktiki fəaliyyətə əsaslanmış bir sistemə çevirməlidir.

Sertifikatsiya prosesinin gecikdirilməsi və qeyri-müəyyənliklər yalnız müəllimlərin deyil, şagirdlərin də təhsil keyfiyyətinə təsir edir. Müəllimlər imtahana nə vaxt hazırlaşacağını bilmədikləri üçün dərslər prosesinə tam fokuslanma bilmirlər. Bu isə şagirdlərin tədris proqramında geriləməsinə səbəb ola bilər. Bundan əlavə, imtahanın nəticələrinə əsasən işini davam etdirib-etdirməyəcəyini bilməyən müəllimlər psixoloji stress yaşayır və bu da onların motivasiyasını aşağı salır.

Sertifikatsiya sisteminin inkişafı üçün bir neçə əsas addım atılmalıdır. Birincisi,

sertifikatsiyanın keçirilmə qaydaları və tarixləri əvvəlcədən açıqlanmalı, bütün proses şəffaf həyata keçirilməlidir. Müəllimlər ən azı 6 ay öncədən imtahan cədvəlini bilməli və hazırlıq üçün kifayət qədər vaxt əldə etməlidirlər. İkincisi, dövlət tərəfindən müəllimlər üçün pulsuz və ya subsidiyalı hazırlıq kursları təşkil edilməlidir. Əgər müəllimlərin sertifikatsiyası təhsilin keyfiyyətini artırmaq məqsədi daşıyarsa, müəllimlərin bu imtahanlara daha yaxşı hazırlaşması üçün lazımı şərait yaradılmalıdır.

Digər vacib məsələ imtahanın təkcə nəzəri biliklərdən ibarət olmaması ilə bağlıdır. Müəllimlərin pedaqoji bacarıqları, sinif idarəetməsi və real dərslər prosesi də qiymətləndirilməlidir. Bu model bir çox Avropa ölkələrində uğurla tətbiq edilir və müəllimlərin real iş şəraitində qiymətləndirilməsinə imkan yaradır.

Bütün bu problemlər həll edilməzsə, sertifikatsiya müəllimlərin inkişafına deyil, onların əlavə yük və stress altında qalmasına xidmət edəcək. Prosesin şəffaf və planlı şəkildə həyata keçirilməsi üçün Elm və Təhsil Nazirliyi müəllimlərin təkliflərini dinləməli, beynəlxalq təcrübəni nəzərə almalı və sertifikatsiya sisteminin təkmilləşdirməlidir. Əks halda, bu proses müəllimlər üçün bürokratik bir prosedura olaraq qalacaq və təhsilin keyfiyyətinin artırılmasına real töhfə verməyəcək. Azərbaycan təhsil sisteminə davamlı inkişafın təmin edilməsi üçün müəllimlərin peşəkar inkişafı real dəstək mexanizmləri ilə həyata keçirilməlidir".

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Məşavət"

Yenə o aktual sual: Rusiyadan böyük köçə hazırıq mı?

Sabiq nazirdən təklif: "Hökumət Azərbaycanın regionlarında yeni iş yerlərinin açılması istiqamətində ciddi addımlar atmalıdır"

Rusiyada miqrantlar haqqında qanunun sərtləşməsindən sonra Azərbaycana qayıdanlar var. Azərbaycanın quru sərhədlərinin bağlı olması prosesi məhdudlaşdırsa da, son aylar ölkəyə qayıdanların sayında artım olduğu deyilir. Bəzi ekspertlərin fikrincə, azərbaycanlıların ölkəyə kütləvi axını müəyyən iqtisadi problemləri də özü ilə gətirə bilər. Azpolitika.info Rusiyadakı azərbaycanlılara istinadən yazır ki, rublun dəyərdən düşməsi bu ölkədə çalışan azərbaycanlılar üçün böyük problem yaradıb. Bu səbəbdən xeyli azərbaycanlı artıq ölkəsinə qayıdıb, bir qisim də yaxın aylarda geri dönəcək, çünki işləmək sərfəli deyil, əvvəlki kimi iş, ticarət də yoxdur. Hazırda 1000 rubl 15-16 manatdır. Xırda alverlə məşğul olan adam ayda nə qədər qazanmalıdır ki, həm patent ödəsin, həm kirayə versin, həm burada yaşasın, sonra evə də pul göndərsin. Manatla heç olmasa aylıq 2 min manat təmiz gəlir olmasa, evə 300-400 manat göndərmək mümkün deyil.

"Beləliklə, yüz minlərlə azərbaycanlı ölkənin bağlı qapılarını yavaş-yavaş döyməyə başlayır. Onlar öz vətənlərinə, ailələrinin yanına qayıdıb yaşamlarını sürdürməyə ümid edirlər. Amma sərhəd maneəsini keçsələr belə, Azərbaycanda onları qəbul edib, dolanışığını qismən də olsa təmin etməyə imkanlar varmı? Nəzərə alaq ki, Rusiyada çalışanların böyük əksəriyyəti rayon sakinləridir. Azərbaycanın rayonlarından isə əhali işsizlik səbəbindən sürətlə paytaxta axışır", - deyərək yazır. Bu arada isə ABŞ İmmiqrasiya Agentliyi deportasiya təhlükəsi ilə üzləşən bir milyon yarıma yaxın miqrantın siyahısını dərc edib. Barələrində deportasiya qərarı verilənlər arasında 709 Azərbaycan vətəndaşı da var. Siyahıya 3518 Rusiya, 1862 Ukrayna, 2808 Ermənistan, 709 Azərbaycan vətəndaşı daxildir. Azərbaycanlıların ölkəyə kütləvi axını müəyyən iqtisadi problemləri də özü ilə gətirə bilər mi? Azərbaycanda onları qəbul edib, dolanışığını qismən də olsa təmin etməyə imkanlar varmı?

Sabiq maliyyə naziri Fikrət Yusifov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Rusiya hökumətinin miqrantlarla bağlı yürütdüyü siyasət Sovetlər İttifaqı dağıldıqdan sonrakı bir neçə il ərzində baş verənlərin təkrarıdır: "Belə ki, 1990-cı illərdə Rusiyada miqrantlara qarşı çox aqressiv bir münasibət sərgilənirdi. Gələn miqrantlar hər addımda incidilir, onların qeydiyyatına düşməsi, iş izini alması müşkül bir məsələyə çevrilirdi. Miqrantı polislər hər addımda saxlayır, onu sorğu-sual edir və bəzən də polis bölməsinə aparıb orada ona işgəncə verirdilər. Bu hal 2004-cü ilə qədər davam etdi. 2004-cü ildə Rusiya parlamentində ölkədəki demoqrafik vəziyyət müzakirə olunarkən bəlli oldu ki, müstəqillik illərində əhali 10 milyon nəfərə qədər azalıb. Bununla bağlı həyəcan təbii çalındı və sayılı günlər ərzində Rusiyada ölkəyə gələn miqrantların qeydiyyatına düşməsi, iş izini, oturma alması məsələləri əsaslı şəkildə sadələşdirildi. Hətta Sovetlər İttifaqının vətəndaşı olmuş şəxslərə birbaşa Rusiya vətəndaşlığını qəbul etmək təklif olundu. Bu siyasət 7-8 il ərzində öz bəhrəsini verdi və Rusiya əhalisinin sayı müstəqilliyin ilk dövründəki səviyyəyə yaxın arta bildi. Bu gün Rusiyanın miqrantlarla bağlı yürütdüyü siyasət sanki Sovetlər İttifaqı dağıldıqdan sonra 2004-cü ilə qədər onun bu məsələ ilə bağlı sərgilədiyi siyasətə bənzəyir".

F.Yusifov qeyd etdi ki, bu dəfə məsələnin mahiyyəti tamamilə başqadır. Rusiya indi miqrantlara Ukrayna ilə apardıqı müharibəyə cəlb etmək məqsədilə basqılar edir: "Miqrantlara Rusiya vətəndaşlığını qəbul edib müharibəyə getmək təklif olunur. Bunu etmək istəməyənlər isə Rusiya ərazisindən çıxarılaraq geriye göndərilirlər. Yeni ruslar indi insanları seçim qarşısında qoyaraq öz istəklərinə nail olmağa çalışırlar. Ukrayna ilə üç il yaxındır davam edən müharibəyə cəlb ediləcək canlı resurslar tükənir və Rusiya hökuməti bu boşluğu miqrantların müharibəyə cəlb etməklə doldurmaq istəyir".

Ekspert onu da dedi ki, bu gün Rusiyada demoqrafik durum olduqca acınacaqlıdır: "Hökumətin gördüyü bütün tədbirlərə baxmayaraq, rus qadını dünyaya uşağ gətirmək istəmir. 2024-cü ildə Rusiyada 1 milyon 400 min uşağ doğulub, 1 milyon 663 min insan dünyasını dəyişib. Təbii azalma bir ildə 260 min nəfərdən çoxdur. Belə bir vəziyyətdə ölkədən bu boşluğu dolduran miqrantları çıxartmaq, bir neçə ildən sonra Rusiya hökumətinin ciddi demoqrafik problemlərlə üzləşməsi qoyacaqdır. Ciddi işçi qüvvəsi çatışmazlığı olan bir ölkədə miqrantlara başlanən bu münasibətin nə demək olduğunu Rusiya rəsmiləri anlamalıdır. Bu gün Rusiyada "qara işlər" də və xüsusilə də kommunal xidmətlər sferasında çalışan bir dənə də olsun rus insanı görmək mümkün deyil. Bu sahədə çalışanlar ilk növbədə Orta Asiya respublikala-

Holokost soyqırımını zamanı 55 mindən çox yəhudi Azərbaycana sığınmış

"Azərbaycan xalqı min illik tarixi boyu öz torpağında yaşayan yəhudilərə qarşı zorakılıq göstərməyib"

Auşvitsin azad edilməsindən 80 il sonra Avropa Şurası Parlament Assambleyası (AŞ PA) bu tarixdə Beynəlxalq Holokostu Anma Gününi qeyd edib. Bu il mərasim həmişəkindən formal xarakter daşıyıb: AŞ PA-nın Strasburqdakı plenar iclaslarının əsas zalında keçirilib. Mərasimin fəxri qonaqları arasında İsrailin keçmiş Aşkenazi baş rəvvinləri İsrail Meir Lau və onun oğlu rəvvin Moşe Xaim Lau da olub. Mərasimdə Avropa Şurasının Baş katibi Alen Berset, Lüksemburqun baş naziri Lük Friden və AŞ PA-da təmsil olunan ən böyük partiyaların nümayəndələri də iştirak ediblər.

Çıxışında İsrail Lau Auşvitsdə sağ qalma hekayəsini danışaraq: "Yeddi yaşlı uşağ olarkən hər iki valideynimi itirdim. Qardaşım Naftali mənə dedi: "Lyolik, mənə, sənə sağ qalmaq şansın yoxdur. Amma sağ qalsan, unutma ki, mütləq İsrailə getməlisən". Mən ondan bunun səbəbini soruşdum. O isə mənə cavab verdi: "Orada yəhudiləri öldürürlər". Mən ora gəldim və tezliklə İsrailin müstəqilliyi elan olundu. Həmin gecə bütün sakinlər evlərindən tökülüb küçələrdə qaçdırıldılar. Və bu günlərdə biz il yarımdır ki, yenidən müharibə vəziyyətindəyik. Qonşularımız bizi qarşı çıxdı. Auşvitsin azad edilməsindən 80 il sonra yəhudi xalqı bütün dünyada antisemit hücumları ilə üzləşir".

"Amma qeyd etmək istərdim ki, yəhudi xalqının başına gələn bütün zülmətlərdə bəzi parlaq hadisələr də var. Bir neçə müsləman ölkəsi İsrailə sülh müqaviləsi imzalayıb. Əvvəlcə Misir və İordaniya bunu etdi və bir neçə il əvvəl "İbrahim sənədləri" imzalandı. Bu gün isə İsrailin köhnə dostu olan bir ölkəni qeyd etmək istəyirəm: Azərbaycanı, yəhudi xalqı və İsrailə sıx əlaqələri olan müsləmanların çoxluq təşkil etdiyi dövləti. Bu gün Azərbaycan İsrailə çiyin-çiyinə, şərlə üz-üzədir. Azərbaycan xalqı min illik tarixi boyu öz torpağında yaşayan yəhudilərə qarşı zorakılıq göstərməyib. Üstəlik, Holokost zamanı 55 mindən çox yəhudi qırğından qaçaraq Azərbaycana sığınmış. Oktyabrın 7-də baş vermiş təbii fəlakətdən sonra isə yüzlərlə Azərbaycan vətəndaşı İsrail səfirlərinə gələrək gül buketləri və başsağlığı məktubu götürüblər. Yaradan bizi pis əməlləri xatırlamağı əmr edir. Amma biz İsrail xalqına qarşı qəlbində sevgi və qardaşlıq atəşi alovlananları da xatırlamalı və onlara təşəkkür etməliyik", - deyərək çıxışını yekunlaşdırdı.

ndan Rusiyaya gələn miqrantlardı. Azərbaycan vətəndaşlarının Rusiyadan geri qayıtılmasına gəlincə, onlar bizim vətəndaşlarımızdır və Rusiyaya buradan gediblər. Geri qayıdan vətəndaşların iş yerləri ilə təmin olunması məsələsinə də aidiyyəti hökumət qurumları çalışmalıdır. Azərbaycanın lazımı addımlar at-

maq üçün potensialı var. Bütövlükdə hökumət Azərbaycanın regionlarında yeni iş yerlərinin açılması istiqamətində radikal addımlar atmağa üz tutmalıdır. Bunun alternativ yoxdur, Azərbaycan tək Abşeron yarımadasından ibarət deyil".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Baltik ölkələri Rusiyadan şübhələnir

Dənizin dibində törədilmiş təxribatlardan, kabellərin sıradan çıxmasından sonra NATO-nun regionda hərbi mövcudluğu gücləndirilib

Baltik dənizi ətrafında yenidən narahatlıqlar yaranıb. Dənizin dibində törədilmiş təxribatlardan, kabellərin zədələnməsindən, sıradan çıxmasından sonra NATO-nun regionda hərbi mövcudluğu gücləndirilib. Amma buna baxmayaraq, Latviya Dövlət Radio və Televiziya Mərkəzinin sualtı fiber-optik kabeli zədə-

lənib. İlk məlumatlara görə, fasilələr xarici faktorlar səbəbindən baş verib. İsveç prokurorluğu bu təxribatı törətməkdə şübhəli bilinən gəminin saxlanması üçün order verib. Hadisəni törətməkdə Rusiyanın Ust-Luqa limanını tərk edən gəmisindən şübhələnilir.

Ukrayna "Strategiya XXI" Qlobal Araşdırmalar Mərkəzinin Təhlükəsizlik Proqramlarının rəhbəri Pavel Lakiyçuk hesab edir ki, əslində bunda təəccüblü heç nə yoxdur. Analitik yazdığı məqalədə qeyd edib ki, Rusiya hibrid hərəkətlərini həm də Baltikyanı ölkələrə qarşı davam etdirir: "Uzun müddət bundan həqiqətən narahat olan Şimali Avropa dövlətləri

isə buna qarşı durmağa çalışırlar. Məsələn, "Baltic Sentinel" layihəsi müəkkəb hava-yer-sualtı əməliyyatıdır. Bu, Aralıq dənizində terror aksiyalarının qarşısının alınması əməliyyatına bənzəyir. Yeni belə hallarda müxtəlif ölkələrin patrul gəmiləri qrupları ilə yanaşı, təmas nöqtələri də iştirak edir. Ukrayna Hərbi Dəniz Qüvvələrinin də həmin şübhəli gəmilər haqqında məlumatları izləyən və ötürən əlaqə nöqtəsi var idi. Bu cür əməliyyatların həqiqətən təsiri var. 100% deyil, uzunmüddətli perspektivdə dənizdə atmosferin müəyyən qədər yaxşılaşdırılması üçün faydalıdır. Beləliklə, dəniz təxribatına qarşı mübarizə üçün alqoritmlər mövcuddur".

Onun sözlərinə görə, əslində hibrid təhlükələr çox müəkkəbdir: "Açıq dənizdə isə bu cür ziyanı əvvəlcədən aşkar etmək olduqca çətindir. Burada həm analitik iş, həm

də nəzarət işi olmalıdır. Gəmilərin və şübhəli gəmilərin təftishi nə qədər tez-tez aparılarsa, hədəfin təyini bir o qədər dəqiq olacaq və Moskvanın bu cür sifarişlərini yerinə yetirmək istəyənlər bir o qədər az olacaq. Təəssüf ki, vaxtında reaksiya verilmədiyi üçün vəziyyət kritikləşib. Deyək ki, indiki vəziyyət finlən əvvəlki işi çox sərt qarşılamaması səbəbindən mümkün olub. Nəticə belə oldu ki, düz bir ay sonra növbəti təxribat özünü çox gözəltmədi. Bununla belə, dünya qanunu pozanlara nə qədər fəal müqavimət göstərsə, bir o qədər yaxşı olacaq".

"Ruslar Baltikyanıdan çox uzaqlara baxırlar - onları Şimal dənizi və Atlantik okeanı da maraqlandırır. Bunu Rusiya kəşfiyyat gəmilərinin fəaliyyəti sübut edir. Ona görə də bu, təkə Baltikyanı ölkələr üçün problem deyil", - deyərək Lakiyçuk fikrini tamamladı.

Azərbaycanda 2025-ci ilin məhsulu cari il yanvar ayının 1-i vəziyyətinə 941,7 min hektar sahədə dən və yaşıllıq üçün payızlıq bitkilər səpilib. Dövlət Statistika Komitəsinin açıqladığı məlumata görə, səpin aparılmış sahənin 99,0 faizini və yaxud 932,2 min hektarı dən üçün payızlıq bitkilər təşkil edib ki, onun da 505,5 min hektarı buğda, 426,6 min hektarı arpa, 0,1 min hektarı isə çovdar əkinlərinin payına düşür.

Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dən üçün payızlıq bitkilərin səpin sahəsi 8,2 faiz, o cümlədən buğdanın səpin sahəsi 15,5 faiz azalıb, arpanın səpin sahəsi 2,3 faiz artıb.

Əkin sahələrinin azalmasının səbəbləri barədə sualı cavablandıran **kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov** Teleqraf.com-a bildirib ki, "2024-cü ilin statistikasında əkin sahələri üzrə göstərici-

Nazirin bütün ölkəni maraqlandıran suala cavabı

Kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov 2024-cü ilin statistikasında əkin sahələri üzrə göstəricilərin azalmasını dürlütləşmə ilə əlaqələndirib, bəs?..

tarını dən üçün payızlıq bitkilər təşkil etmişdi. Onun 598,3 min hektarı buğda, 417,1 min hektarı arpa, 0,2 min hektarı isə çovdar əkinləri olub. Beləliklə, əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dən üçün payızlıq bitkilərin səpin sahəsi 4,6 faiz, o cümlədən buğdanın səpin

də, 54,7 min hektarı (8,0 faizi) çoxillik əkmələr altında, 380 min hektardan çoxu (55,9 faizi) heyvandarlığın inkişafında xüsusi əhəmiyyətə malik örüş-otlaq sahələri kimi istifadə oluna bilər. Çoxillik əkmələr altında olan torpaqların 37,8 min hektarı

ğaldan azad edilmiş ərazilərdə təhlükəsizlik qaydalarına ciddi riayət olunmaqla 2020-21-ci təsərrüfat ilində 10 min hektar, 2021-22-ci illərdə 50 min hektar, 2022-23-cü illərdə isə 72 min hektar torpaq sahəsi əkin dövriyyəsinə cəlb edilib. Bu göstəricilər potensial

15 185,1 ha, Qubadlıda 14 596,1 ha, Zəngilanda 10 878,2 ha olub. Ümumilikdə Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunda əkilən torpaqlar 2022-ci ildəki 43 944,7 hektardan 2023-cü ildə 11 473,2 hektara qədər azalıb. Bu azalmanın səbəblərinə dair rəsmi açıqlama olmasa da, prosesin müəyyən qədər torpaqlardan istifadə hüququna dair qanunvericilikdə aparılan işlərlə bağlı olduğunu da demək olar. Belə ki, Milli Məclisdə işğaldan azad olunan ərazilərdə kənd təsərrüfatına yararlı torpaqların investisiya müsbətiqəsi əsasında icarəyə verilməsi mexanizmini müəyyən edən qanun layihəsi artıq ikinci oxunuşdan keçib. Layihəyə əsasən azad olunan ərazilərin sakinlərinə icarə ilə bağlı güzəşt tətbiq olunacaq.

Gözləntilərə rəğmənin əkinlərin azalması ilə yanaşı, ölkənin kənd təsərrüfatında artım sürəti də zəifləyib. Rəsmi statistikaya əsasən 2024-cü il üzrə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun faktiki qiymətlərlə dəyəri 12 milyard 995,2 milyon manat təşkil edib. Bunun 6 milyard 832,9 milyon manatı heyvandarlıq, 6 milyard 162,3 milyon manatı isə bitkililik məhsullarının payına düşüb. 2023-cü ilə müqayisədə kənd təsərrüfatının istehsalı 1,5 faiz, o cümlədən heyvandarlıq məhsulları üzrə 1,7 faiz, bitkililik məhsulları üzrə isə 1,1 faiz artıb.

Rəsmi məlumata əsasən, 2024-cü ildə qarğıdalı da daxil olmaqla, 1 milyon 21,0 min hektar sahədən, hər hektardan orta hesabla 31,0 sentner olmaqla, ilkin çekidə 3 milyon 276,6 min ton və ya 2023-cü ilə müqayisədə 0,9 faiz çox dənli və dənli paxlalı bitkilər toplanıb. Bunun 1 milyon 685,7 min tonunu və yaxud 51,4 faizini buğda (148,1 min ton və ya 8 faiz az) təşkil edib. Bundan əlavə, 1 milyon 838,9 min ton və ya 2023-cü ilə nisbətən 0,7 fa-

iz çox tərəvəz, 1317,9 min ton (4,5 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 927,4 min ton (8,2 faiz az) kartof, 490,6 min ton (11,9 faiz çox) bostan məhsulları, 307,0 min ton (11,1 faiz çox) pambıq, 289,1 min ton (31,5 faiz çox) şəkər çuğunduru, 205,1 min ton (8,6 faiz az) üzüm, 31,2 min ton (6,6 faiz çox) günəbaxan, 6,5 min ton (2,2 faiz çox) tütün, 1,1 min ton (4,8 faiz az) yaşıl çay yarpağı yığılıb.

Azərbaycan Hesablama Palatasının rəyinə görə, aqrar sahəyə davamlı olaraq subsidiyalar verildiyi halda, kənd təsərrüfatı üzrə əlavə dəyərin ÜDM-də payında müsbət dinamika müşahidə olunmur. 2017-ci ilə müqayisədə 2023-cü ildə bitkililik sahəsinə verilmiş subsidiyalar 2,2 dəfə, 1 hektara düşən subsidiya 2,4 dəfə artıb, subsidiya vahidinə düşən bitkililik məhsulunun dəyəri isə 12,2 faiz azalıb. Palatanın "Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsinə rəyində qeyd edilib ki, 2025-ci ildə Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyinə 484,5 milyon manat subsidiya proqnozlaşdırılıb ki, bu da 2024-cü ilin proqnozundan 41,6 milyon manat və ya 9,4 faiz çoxdur. Bildirilir ki, dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən subsidiyaların (əkin, məhsul, toxum, heyvan və s.) 2020-ci ildən etibarən Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi vasitəsilə verilməsi şəffaflığın artırılmasında mühüm addım olsa da, subsidiyaların nəticəlilik baxımından müsbət təsirləri arzuolunan səviyyədə deyil. Belə ki, 2025-ci ildə bu istiqamətdə xərclərdə 2024-cü ilin proqnozu ilə müqayisədə 9,4 faiz artım nəzərdə tutulduğu halda, bitkililik və heyvandarlıq sahələrində istehsalın illik artımının cəmi 0,1 faiz bəndi olması gözlənilir.

 Dünya SAKIT,
"Yeni Məsvat"

lərin azalması dürlütləşmə ilə əlaqədardır". **O bildirib ki, dəmyə əkin ərazilərinin azalmasında yağıntı həcmnin azlığı və iqlim dəyişikliyi rol oynayır:**

"Artıq müəyyən sahələrdə məhz illər üzrə dəmyə əkinlərinə məhsul yaxşı səviyyədə olmadığına görə insanlar əkinəndən qaçırlar. Buna paralel olaraq biz bu ildən bəzi addımlar atmağı planlayırıq. Cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən imzalanan fərmandan dincə qoyulma subsidiyası nəzərdə tutulub. Bu ona görədir ki, dəmyə əkinlərində hər il eyni bitkinin əkilməsi istər-istəməz həm rütubət, həm də məhsuldarlıq itkisinə gətirib çıxarır".

Qeyd edək ki, ötən ilin eyni dövründə 2024-cü ilin məhsulu 1 milyon 25,4 min hektar sahədə dən və yaşıllıq üçün payızlıq bitkilər səpilmişdi. Səpin aparılmış sahənin 99,0 faizini və yaxud 1 milyon 15,6 min hek-

sahəsi 9,9 faiz azalıb, arpanın səpin sahəsi 4,3 faiz artmışdı.

Göründüyü kimi, əkin sahələrinin azalması tendensiyası ikinci ildir davam edir. Halbuki 2020-ci ildə Qarabağ işğaldan azad olunduqdan sonra münbit və bolsulu torpaqlar hesabına Azərbaycanda əkinlərin artması, kənd təsərrüfatı məhsulu istehsalının sürətlə çoxalması gözlənilirdi.

Açıqlanan məlumatlarda işğal altında olmuş ərazilərin 680,8 min hektarının kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlardan, 10,7 min hektardan çoxunun həyətəyən sahələrdən (bu torpaqlar da kənd təsərrüfatına yararlıdır), 247,3 min hektarının meşəliklərdən, qalan 234 min hektardan artıq sahənin isə sair torpaqlardan ibarət olduğu qeyd edilirdi. Hesab olunurdu ki, işğal altında olunmuş kənd təsərrüfatına yararlı torpaqların 207,0 min hektarı (30,4 faizi) əkinçilik-

sahələrindən biri olan üzümliklərdən, 2 min hektardan çoxu meyvə bağlarından, qalanı isə baramaçılığın inkişafı üçün müstəsna əhəmiyyətə malik tut çəkiliyindən və digər çoxillik əkmələrdən ibarətdir. Kənd təsərrüfatına yararlı torpaqların 128,2 min hektarı, əkin torpaqlarının 80,5 min hektarı, çoxillik əkmələrin isə 38,2 min hektarı suvarılardır.

2023-cü ildə verilən açıqlamalardan aydın oldu ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə toplam əkinə yararlı torpaqların sahəsi 160 min hektara yaxındır. Kənd təsərrüfatı naziri M.Məmmədov həmin vaxt bildirmişdi ki, bu, kosmosdan aparılan çekilişlərə əsasən müəyyən edilib. Nazir həmçinin qeyd etmişdi ki, əkin aparılacaq torpaqların sahəsi iqlim, torpağın münbitliyi və digər amillərdən asılı olacaq.

Onun dediyinə görə, iş-

ərazilərin cəmi 60 faizini təşkil edirdi və qalan 40 faiz ərazilər minalarla çirklənmə səviyyəsi yüksək olduğuna görə əkinə cəlb edilməmişdi.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən kənd təsərrüfatı bitkilərinin cəmi əkin sahəsi Ağdam rayonunda 2020-ci ildəki 30 695 hektardan 2023-cü ildə 26 677,5 hektara, Füzulidə 46 862,5 ha-dan 33 545,8 ha-ya, Xocalı rayonunda 2880 ha-dan 3705 ha-ya, Xocavənddə 9 216,2 ha-dan 1048,6 ha-ya, Şuşa rayonunda 2 263,9 ha-dan 1 473,1 ha-ya, Cəbrayılda 3494 ha-dan 3683,9 ha-ya, Kəlbəcərdə 429,5 ha-dan 381,5 ha-ya, Qubadlıda 46 ha-dan 2535 ha-ya, Zəngilanda 125 ha-dan 1803,8 ha-ya, Laçında 2073,3 ha-dan 3069 ha-ya düşüb və ya artıb.

Maraqlı haldır ki, 2022-ci ildə Cəbrayıldə əkin altında olan torpaqlar

Nazirlər Kabinetinin 15 may 2017-ci il tarixli 206 nömrəli Qərarı ilə təsdiq olunan "Özəl tibb fəaliyyəti üzrə lisenziyalasdırılan xidmətlərin və işlərin Siyahısı"nda "kosmetoloji" iş üzrə xidmətin göstərilməsi tibbin bir sahəsi olaraq, tibbi kosmetologiyaya daxil olan estetik problemlər, onların korreksiyasına və profilaktikasına yönəlmiş, örtük toxumalarına müdaxilə ilə müşayiət olunan müxtəlif kompleks prosedurları nəzərdə tutur.

Bu barədə Səhiyyə Nazirliyi Analitik Ekspertiza Mərkəzindən məlumat verilib.

Bildirilir ki, tibbi kosmetologiyaya cərrahi müdaxilələr istisna olmaqla (plastik cərrahiyyəyə aid olduğundan), konservativ və korreksiya üsulları daxildir:

"Bu üsullara inyeksiya (iynə) prosedurları, müxtəlif növ aparat kosmetologiyası (o cümlədən lazer üsulu ilə epilasiya), biorevitalizasiya, mezoterapiya, piling prosedurları, müalicəvi masaj üsulları, plazmolifting və digər prosedurlar aid olunur. Bu üsullar "kosmetoloji" işə aid olduğundan müvafiq iş üzrə özəl tibb xidməti fəaliyyətinin göstərilməsi üçün lisenziya tələb olunur.

Bu sahədə praktiki tibbi fəaliyyət üzrə müvafiq sertifikatı olan həkim-dermatoloqlar və tibbi kosmetologiya üzrə ixtisaslaşma keçmiş ali tibbi təhsilli mütəxəssislər məşğul olmaq hüququna malikdirlər. "Özəl tibb fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, qanunvericiliklə müəyyən olunan qaydada hüquqi şəxs yaratmaqla özəl tibb fəaliyyəti, həmçinin ali tibb təhsili olan (ixtisasca həkim-dermatoloq) şəxslər tərəfindən hüquqi şəxs yaratmadan fiziki şəxs olaraq qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada özəl tibb praktika üzrə fəaliyyət həyata keçirilə bilər.

Qeyd edək ki, gözəllik salonları tibb müəssisələrində sanitar epidemioloji tələblərə dair qaydalara cavab vermədiyindən həmin təsərrüfat obyektlərində tibbi kosmetoloji fəaliyyətin həyata keçirilməsi yolverilməzdir. Belə ki, vətəndaş şikayətləri və yerli dövlət orqanları tərəfindən daxil olan bu tip müraciətlər olduqca aidyyəti gözəllik salonlarında qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada xidməti yoxlamalar keçirilir. Keçirilən yoxlamalar zamanı sahibkar subyektlərində aşkar edilmiş qanunsuz tibbi praktiki fəaliyyətlə məşğul olması faktı lisenziyasız özəl tibb fəaliyyəti kimi qiymətləndirilir və inzibati xəta məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə inzibati qaydada tənbeh olunaraq növbəti icrata göndərilir", - deyər məlumatda bildirilib.

Qadın salonlarında tibbi kosmetologiyaya prosedurlarında hansı ciddi risklər var?

Mütəxəssislər qeyd edir ki, gözəllik salonlarında tibbi kosmetologiyaya prosedurlarının icrası ciddi sağlamlıq riskləri yarada bilər. Buraya infeksiya, allergik reaksiyalar, steril olmayan avadanlıqların istifadəsi nəticəsində yara-

Gözəllik salonlarına da qadağalar gəlir

Mütəxəssislər qeyd edir ki, qadın salonlarında tibbi kosmetologiyaya prosedurlarının icrası ciddi sağlamlıq riskləri yarada bilər

nan dəri infeksiyaları, qanla keçən xəstəliklər və səhv prosedurlar səbəbilə çapıqların və yanıqların yaranması daxildir. Xüsusilə iynə prosedurları (mezoterapiya, biorevitalizasiya) infeksiyalasma riski yüksək olan müdaxilələrdir.

Lisenziyalı tibbi müəssisələrdə bu prosedurlar sertifikatlı həkimlər tərəfindən aparıldığından, sterilizasiya və sanitar-epidemioloji tələblərə ciddi riayət olunur. Həkimlər fərdi xüsusiyyətləri nəzərə alaraq prosedurları düzgün tətbiq edir və ağırlaşmalar baş verdikdə adekvat tibbi yardım göstərə bilirlər.

Gözəllik salonlarında edilən lazer epilasiya, mezoterapiya və biorevitalizasiya kimi prosedurların isə aşağıdakı fəsadların baş verə bildiyi qeyd olunur:

Lazer epilasiya: Yanıqlar, hiperpigmentasiya və dərinin həddindən artıq həssaslaşması.

Mezoterapiya və biorevitalizasiya: Dəri altına səhv maddələrin yeridilməsi nəticəsində şişkinlik, hematoma, allergik reaksiyalar, infeksiyalar və çapıqların yaranması.

Tibbi kosmetologiya ilə adi estetik xidmətlər arasındakı əsas fərq gəldikdə, tibbi kosmetologiya dərinin daha dərin qatlarına müdaxilə edərək müalicəvi məqsəd daşıyan prosedurları həyata edir. Buraya inyeksiya prosedurları, lazer müalicələri və dəriyə kimyəvi təsir göstərən prosedurlar daxildir. Adi estetik xidmətlər isə yalnız səthi baxımı

əhatə edir (məsələn, üz masajı, maskalar, makiyaj və s.). Mütəxəssislər də qeyd edir ki, Azərbaycanda tibbi kosmetologiyaya sahəsi inkişaf etsə də, bəzi hallarda qeyri-peşəkar şəxslərin fəaliyyət göstərməsi və nəzarətin zəif olması problemlərə səbəb olur. Qərb ölkələrində bu sahəyə ciddi nəzarət edilir və standartlar daha yüksəkdir.

Mövzu ilə bağlı Bakı Ağrı Klinikasının baş həkimi, invaziv ağrı mütəxəssisi Zülfüqar Yusifov "Yeni Müsavat"a danışib. Onun sözlərinə görə, kosmetoloji xidmətlə bağlı uzun müddətdir ki, müxtəlif müzakirələr aparılır: "Bu sahə olduqca genişdir. Kosmetologiyanın həm terapevtik-konservativ istiqamətləri, həm də plastik cərrahiyyə kimi operativ hissəsi mövcuddur. Eyni zamanda invaziv prosedurlar ayrıca bir istiqamət kimi fərqləndirilə bilər. Invaziv prosedurlar dedikdə, müxtəlif korreksiya üsulları, mezoterapiya, botoks və digər müdaxilələr nəzərdə tutulur. Bu sahə dünyada miqyasında müxtəlif qanun və qaydalarla tənzimlənir. Salonlar çərçivəsində əsasən terapevtik xidmətlər - dərinin gəncəşdirilməsi üçün müxtəlif maddələrin tətbiqi və dermatoloji xidmətlər həyata keçirilir".

Həkim qeyd edib ki, bu sahədə dermatoloji biliklərə sahib olmaq vacibdir: "Çünki dəri problemləri olduqca müxtəlifdir. Müxtəlif simptomlarla özünü göstərən bu problemlər bəzən ümumi xəstəliklərin dəri səthində, xü-

susilə üz dərisinə təsiri kimi qiymətləndirilə bilər.

Bu baxımdan, ən azı mütəxəssis rəyi olduğu halda, dəri problemləri mütəxəssis tərəfindən dəyərləndirildikdən sonra bütün kosmetoloji xidmətlər tətbiq oluna bilər. Yeni peşəkar konsultasiyadan sonra invaziv xidmətlərin həyata keçirilməsi üçün daha uyğun şəraitin təmin olunması vacibdir. Xüsusilə steril mühitin yaradılması və ümumən Səhiyyə Nazirliyinin tələblərinə uyğun şəraitin olması olduqca önəmlidir. Çünki burada birbaşa orqanizmə müdaxilə edilir, iynə vasitəsilə xüsusi maddələr yeridilir və bu maddələr kifayət qədər ciddi təsirə malikdir. Onların tətbiqi üçün həm xüsusi şərait olmalıdır, həm də proseduru icra edən mütəxəssisin hazırlıq səviyyəsi yetərli olmalıdır.

Mütəxəssisin adekvatlığı dedikdə nəyi nəzərdə tuturuq? İynə ilə müdaxilə olunan nahiyələrdə çoxsaylı həyati əhəmiyyətli strukturlar - damar-sinir dəstələri və digər anatomik elementlər yerləşir. Buna görə də bu sahə ilə məşğul olan şəxslər mütləq anatomik, fizioloji və digər tibbi biliklərə malik olmalı, tətbiq etdikləri prosedurların mahiyyətini və istifadə etdikləri dərman maddələrinin mümkün yan təsirlərini yaxşı bilməlidirlər".

Zülfüqar Yusifov həmçinin bildirib ki, burada digər vacib məqam prosedurların icra olunduğu şərait və köməkçi personalın peşəkarlığıdır: "Xüsusilə təcili tibbi

yardım üçün adekvat şəraitin mövcud olması olduqca vacibdir. Çünki tətbiq edilən dərman maddələrinin hər biri mü-

əyyən risklər daşıyır və bəzi hallarda pasiyentin həyatı üçün arzuolunmaz vəziyyətlər yarana bilər. Belə hallarda operativ müdaxilə edilməli, ortaya çıxan simptomlar aradan qaldırılmalı və vacib həyatı funksiyalar bərpa olunmalıdır.

Bu baxımdan, kosmetologiyayı, sadəcə, salon səviyyəsində xidmət kimi yox, daha təkmil və məsuliyyətli bir sahə kimi qəbul etmək lazımdır. Burada ciddi korreksiyalardan və təsir güclü maddələrin inyeksiyasından söhbət gedir. Məsələn, botoks terapiyalarında əzələ-sinir blokadası tətbiq edilir ki, bu da olduqca həssas və məsuliyyətli bir prosedurdur.

Bütün bunları nəzərə alaraq, kosmetoloji xidmətlərin yalnız Səhiyyə Nazirliyinin müvafiq tələblərinə uyğun şəkildə və tibbi qaydalara tam riayət etməklə həyata keçirilməsi vacibdir".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Regionlarda ən çox artan xəstəliklər açıqlandı

Regionlar arasında tibbi xidmətin keyfiyyətindən fərqlər var, qan və qan sistemi, tənəffüs orqanı xəstəlikləri artıb.

Bunu Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin iclasında "İlkin səhiyyə xidməti: mövcud vəziyyət, görülən işlər, problemlər və onların həlli yolları" mövzusunda ictimai dinləmədə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin İdarə Heyəti sədrinin müşaviri İsa Əliyev deyib.

İsa Əliyev bildirib ki, bu, xəstələnmə hallarının 30%-ni təşkil edir: "Bunlar ilkin səhiyyə xidmətinin profilaktikası ilə azala bilər. İlkin səhiyyə xidmətində əlçatanlıqda olan problemlərdən biri də tibbi personalın, kadrlarının azlığı ilə bağlıdır. On illiklər ərzində Azərbaycanda tibb müəssisələri tikilsə də, tibb personalı ixtisaslı yardıma yönəlib. Səhiyyə sahəsində maliyyənin böyük hissəsi də ixtisaslı tibbi yardıma yönəldilir. Bu, bütün dünyada olan problemdir. Dünya bunu necə həll edir? Biz 30-dan çox ölkənin səhiyyə xidmətinə araşırırdıq. Bayaq sadaladığımız problemlərin həlli üçün ilkin səhiyyə xidmətinin gücləndirilməsini dayaq kimi görürük. ÜST-ün hesablamalarına görə, ilkin səhiyyə xidmətinin gücləndirilməsi aşağı gəlirli ölkələrdə 6-7 il, yuxarı gəlirli ölkələrdə 2-3 il insanların ömrünü artırır".

Azərbaycanda koronavirusla bağlı saxta sayt

Sosial şəbəkələrdə Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargah tərəfindən yaradıldığı iddia edilən sayt barədə xəbərlər yayılıb.

Modern.az-ın apardığı araşdırmaya görə, Koronavirusinfo.az saytı dələduzluqla məşğul olan şəxslər tərəfindən yaradılıb.

Belə ki, Operativ Qərargah tərəfindən yaradılan sayt Koronavirus.az-dır. Digər domen istifadəçilərin bank kartları məlumatlarını oğurlamaq üçün istifadə edilir.

Son dövrlərdə onlarla oxşar dələduzluq hallarına rast gəlinib. Rəsmi qurumlar vətəndaşlara dəfələrlə bu barədə xəbərdarlıq edib.

"Məlum olub ki, ötən il Azərbaycanı idxal olunan avtomobillərin 45%-i paralel idxaldır, yəni "boz bazardan" gətirilir. "Boz bazar" isə el arasında qeyri-rəsmi gətirilən avtomobillər deməkdir. Yəni vətəndaş rəsmi servis mərkəzindən yox, özü birbaşa daha ucuz qiymətə Çinin istehsalçı şirkətindən maşını alıb, öz adına idxal edir".

Bunu tanınmış texnoblogger Fərid Pərdəşünas sosial hesabında yazıb. Onun sözlərinə görə, bu rəqəm Azərbaycanda bəzi dilerləri narahat edib. Verilən məlumatlara görə, onlar dövlətə, Sahibkarlar Konfederasiyasına müraciətlər edirlər ki, vətəndaşın belə alışlarına məhdudiyyətlər gəlsin. Blogger vurğulayıb ki, hətta bununla bağlı Sahibkarlar Konfederasiyası məhdudiyyətləri əks etdirən təklif hazırlayıb.

F.Pərdəşünas bunu olduqca absurd yanaşma hesab edir: "Birincisi, onu deyim ki, mən özüm Çin avtomobilini (Tesla yox, Geely) servisdən almışam. YouTube kanalına baxsanız, rəsmi servislərlə əməkdaşlıq etdiyimi görürsünüz. Onlardan pul qazanmışam. İzləyiciyə verdiyim məsləhətlər də həmişə servisin imkanları ilə bağlı olub ki, servisdən alsanız, zəmanət, xidmət, ehtiyat hissə zəmanəti əldə etmiş olursunuz. Amma bu o demək deyil ki, vətəndaşın seçim imkanı məhdudiyyətlərlə tənzimlənir. Azərbaycanlı sahibkar hansısa avtomobil istehsal edir ki, onun hüququ da qorunur? Avtomobili qoymaq kənara, bəlkə biri təkər istehsal edir? Bu, sahibkarı yox, alverçini qorumaq məntiqi olardı. Və ya Azərbaycandakı

Vətəndaşlara Çindən avtomobil gətirmək qadağası

Elməddin Muradlı: "Təvsiyə edərim ki, rəsmi dilerdən maşın alsınlar"

dilerlər ölkə iqtisadiyyatına nə qədər fayda verir? Nə qədər kütləvi iş yeri və salonu var ki, dövlət onları qorusun? Vətəndaş da gətirəndə vergisini və rüsumunu ödəyir, dövlətə xeyir verir. Bəlkə sahibkar bundan artığını edir?"

O hesab edir ki, sahibkarlar belə direktiv qərarları yox, maarifləndirməni seçməlidirlər: "Rəsmi satıcılar daha üstün imkanlar təqdim edib, alıcını cəlb etməlidir: servis, xidmət, ehtiyat hissə, bazara uyğun xüsusi imkanlar, dil dəstəyi və s. Onsuz da bunun verəndə, mənim kimi servis tərəfdarı olanlar gedib oradan alacaq".

Fərid Pərdəşünas hesab

edir ki, bunu istəməyənləri məcbur etmək doğru deyil. Onun sözlərinə görə, dilerlərdən pul alıb, sifarişlə belə təbliğat, reklam aparan bloggerlər, influencerlər doğru mesaj vermir: "Mən də bu işi görürəm, amma qətiyyənləri alıcını qadağa altına salmaq olmaz. Əgər dövlət bir qadağa qoyacağısa, bu, həm sahibkar, həm də adi vətəndaş üçün eyni olmalıdır. Məsələn, ABŞ deyir ki, mən Çin brendlərinə 100% rüsum tətbiq edirəm. Daha bunu sahibkara və vətəndaşa ayırmır".

Bloqçu bildirir ki, hazırda dövlətin strateji baxışı məhz avtomobil parkını yeniləməkdir. O xatırladı ki, hibrid və

elektrik avtomobillərinə olan güzgü, xarici bazara əlçatanlıq ucuz avtomobil almağa imkan yaradıb: "İnsanlar 20-30 min manata təzə maşın alırlar və dövlətin bu strategiyası əladır. Düşünürəm ki, dövlət elə bu cür də davam etməlidir. Sahibkarlar isə azad rəqabətə uyğunlaşmalıdır, direktiv qərarlardan mədət ummamalıdır".

Nəqliyyat eksperti Elməddin Muradlı "Yeni Müsavat" qəzetinə açıqlamasında bildirib ki, "boz bazar"la bağlı araşdırmalar aparılır. Onun sözlərinə görə, bu məsələdə müxtəlif dövlət qurumları ilə əməkdaşlıq edilir: "Rəsmi dilerlər bu problemdən çox ciddi şəkildə əziyyət çəkirlər. Nəzərə alaq ki, paralel idxal dövlətə və rəsmi dilerlərə çox böyük ziyan vurur. Onlar rəsmi gətirilən avtomobilləri sata bilmirlər. Əslində alıcıların da heç xeyrinə deyil. Bəzən alıcılar fikirləşirlər ki, ucuz qiymətə maşın alıb qabağa düşdülər, əslində sonradan ortaya çıxan problemlər onu göstərir ki, yanlışdır. İnsanlar eyni modelin Çin versiyasını daha ucuz qiymətə alırlar. Burada qiymət fərqi 5-10 min arasındadır. Məsələn, "Toyota"-nın avtomobili rəsmi şəkildə gətiriləndə ona ən azı 5-6 il rəsmi zəmanət verilir, ödənişlər etməklə bu zəmanəti 10 ilə kimi artırmaq olar. Bununla da avtomobili rəsmi dilerdən alan şəxs üçün risk azalır. Eyni zamanda həmin maşını satan zaman da rahat olur ki, zəmanəti var və s. Bu avtomobillər istehsal olunarkən ölkələrin xarakterinə uyğunlaşdırılır, müxtəlif səviyyələrdə müzakirələr gedir. Mütəxəssislər Azərbaycanda iqlim, yol şəraitini, yanacaqının keyfiyyətini araşdırırlar və ondan sonra qərar qəbul olunur ki, ölkəmiz üçün göndəriləcək avtomobillər təxminən bu parametrdə olsun. Yeni istehsalı Azərbaycana uyğunlaşdırırlar. Paralel idxalda isə rəsmi servis heç bir zəmanət vermir, yanaşma fərqli olur. Elə ölkə var ki, vətəndaşına şərt qoyur ki, il ərzində şəxsi istifadə üçün

yalnız bir maşın gətirə bilsənsən. Və yaxud da ölkəyə paralel idxalla avtomobil gətirərsənsə, rəsmi dilerlə razılaşmalısən. Əks təqdirdə, vətəndaş hansısa problem yarananda ehtiyat hissə tapa bilmirəm deyib çətinlik çəkəcək. Rəsmi diler isə ehtiyat hissələrinin orijinalını ölkəyə gətirir, servis xidməti göstərir. Paralel idxalla gətirən adam isə pulu alır, maşını təhvil verir və deyir ki, heç bir problemə görə məsuliyyət daşımır. Bu yaxınlarda araşdırma apardım, "Toyota"-nın hansısa modelində kiçik nöqsan var idi. Ölkə üzrə həmin avtomobillərdən tapıb gətirdi ki, mühərriki dəyişməlidir. Burada alıcının heç bir xərci çıxmırdı. Həmin maşınların Çin versiyalarından nə qədər ölkəyə gəlib. Görün, onlarla bağlı hansısa yenilənmə edildimi? Doğrudur, rəsmi idxalçı gətirəndə qiymət bir az çox olur. Çünki o servis xidməti göstərir, zəmanət verir, onun dövlətə ödədiyi pulların da həcmi çox olur. "Toyota"-nın Çin versiyası olan maşınının qəza videosuna baxmışam. Orada avtomobil qəza zamanı kağız kimi ovuldu. Çin versiyası daha komfortlu görünür, lakin qəza anında qutu kimi əzilir. Ona görə də vətəndaşlara təvsiyə edərim ki, rəsmi dilerdən maşın alsınlar".

■ **Sahana RƏHİMLİ,**
Musavat.com

Azərbaycan bunları ixrac edir: papaqdan yemiş qabığınadək...

Ötən il xarici ölkələrə 3 milyard 356 milyon 507 min dollarlıq qeyri-neft məhsulları göndərilib - siyahı

2024-cü ildə Azərbaycandan xarici ölkələrə 3 milyard 356 milyon 507 min dollarlıq qeyri-neft məhsulları ixrac edilib.

Modern.az-ın Dövlət Gömrük Komitəsinin bülletenindən əldə etdiyi məlumata görə, 2024-cü ilin yanvar-noyabr aylarında qeyri-neft-qaz məhsullarının ixracı 3 milyard 90 milyon dollar təşkil edib. İxrac 2023-cü ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən faktiki qiymətlərlə 1,9 faiz artsa da, real ifadədə 11 faiz azalıb.

Azərbaycanın ixrac etdiyi əsas qeyri-neft məhsulları bunlardır:

Tərəvəz və meyvə;
Bitki və heyvan mənşəli piylər və yağlar;
Şəkər və şəkərdən qənaadət məmulatları;
Sement, hazır və ya klin-ker formasında;
Mis filizləri və konsentratları;
Elektrik enerjisi;
Metanol (metil spirti);
Azot gübrəsi;
Etilen polimerləri, ilkin formada;
Polipropilen, ilkin forma-

larda;
Propilenin sopolimerləri, ilkin formada;
Pambıq lifi;
Pambıq iplik;
Qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar;
Mis və ondan hazırlanan məmulatlar;
Alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar.
Bunlardan əlavə, Azərbaycan xarici ölkələrə o qədər

də populyar olmayan mallar da ixrac edir.
Məsələn, 2024-cü ildə Azərbaycandan xaricə sitrus meyvələrinin qabıqları və yemiş qabığı satılıb. Bu məhsullar "Yeməli meyvələr və qoz-fındıq; sitrus meyvələrinin qabıqları və ya qovun qabıqları" adı altında təsnifatlaşdırılıb və onların dəqiq həcmi açıqlanmayıb. Amma meyvələrlə birlikdə bu təsnifat altında 496 milyon

dollar dəyərində 456 min ton mal satılıb.

Ötən il ölkəmizdən xaricə 13 400 dollarlıq papaq satılıb. Papaqların sayı açıqlanmasa da, ümumi çəkisi 160 kiloqram olub. 2024-cü ildə Azərbaycan xaricə 22,4 milyon dollar dəyərində 8,6 ton işlənmiş geyim və cır-cındır (statistik təsnifatda belə adlandırılır) ixrac edib.

Hesabat dövründə ixrac olunan məhsullar arasında lə-

lək və pərkü, süni çiçəklər, insan saçından məmulatlar da olub. Bu kateqoriyadan olan 290 kiloqram məhsul 1240 dollara satılıb.

Ötən il 2,6 tonluq qiymətsiz metallardan alətlər, qurğular, bıçaq, qaşqıq və çəngəl, həmçinin onların qiymətsiz metallardan olan hissələri də satılıb. Bu malların satışından gəlir 19 min dollar olub. 2024-cü ildə xaricə 190 min dollar dəyərində 370 kiloqram saat və saat hissələri ixrac olub.

Bundan başqa, il ərzində 650 dollarlıq musiqi aləti, 51 dollarlıq oyuncaq xarici ölkələrə göndərilib. Dəyəri 650 dollar olan musiqi alətinin (və ya alətlərinin) çəkisi 60 kiloqram olub.

İl ərzində ixrac olunan məhsullar arasında 140 min dollar dəyərində incəsənət əsərləri, kolleksiya əşyaları və antikvariət də olub.

Azərbaycan xaricə yəhər də satmış. 2024-cü ildə dəri məmulatları, sərraclıq-yəhər məmulatları və qoşqu ləvazimatları, yol ləvazimatları, qadın çantaları üzrə 55 min dollarlıq ixrac qeydə alınıb.

Ölkəmizdən xaricə 527 min dollarlıq canlı ağaclar və bitkilə-

rin kökləri, soğanaqları, kəsilmiş çiçəklər və dekorativ bitkilər satılıb.

Partlayıcı maddələr (pirotekniqa məmulatları, kibritlər, pirofor ərintilər, bəzi yanar maddələr) üzrə 390 dollarlıq mal ixrac olunub. Həmin malların kütləsi o qədər azdır ki, tonla ifadədə 0.00 göstərilir.

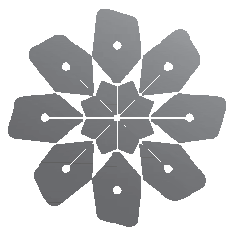
İl ərzində ümumi çəkisi 70 kiloqram olan küləşdən hazırlanmış səbət və digər bu tipli məhsullar ixrac olunub. Həmin məhsulların ümumi dəyəri vur-tut 100 dollar olub.(modern.az)

Qeyd olunan məhsulların hansı ölkələrə satıldığı açıqlanmasa da, Azərbaycanın qeyri-neft məhsullarının ixracı üzrə əsas tərəfdaşları bilinir. Qeyri-neft-qaz məhsulları üzrə ixracın dəyərində Rusiyaya (34,6 faiz), Türkiyəyə (16,4 faiz), Gürcüstana (8,2 faiz), İsveçrəyə (6,3 faiz), ABŞ-a (4,2 faiz), Qazaxıstana (3,8 faiz), Ukraynaya (3,4 faiz), Türkmənistan (2,4 faiz), Omana (2,1 faiz), Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə (1,6 faiz), Almaniyaya (1,5 faiz), Belarusa (1,4 faiz), İtaliyaya (1,3 faiz), Niderlanda (1,3 faiz), Özbəkistana (1,2 faiz), Rumıniyaya (1,1 faiz) göndərilmiş malların payı üstünlük təşkil edib.

Elan:

Azərbaycan Respublikası, Astara rayonu Qamışoba kəndi ünvanında yerləşən "Zirvə International Sport Clubs" MMC-yə "70"saylı Kottecin Alqı-Satqısına dair Zİ-T/047 nömrəli MÜQAVİLƏ itdiyi üçün etibarsız sayılır.

SHXÇ üzrə Dövlət Xidmətinin Tovuz rayon şöbəsi (keçmiş Tovuz Rayon Hərbi Komissarlığı) tərəfindən Qasimov Vahid Musa oğluna verilmiş AO 0449330 nömrəli hərbi bileet itdiyi üçün etibarsız sayılır.

**Azərbaycan
Respublikasının
Mədlanın İnkişafı
Agentliyi**

Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi

“Məscidlərdə olan axundların rəhbərliyi Dini Komitə-dədir”. Bunu Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin bir neçə gün öncə keçirilən iclasında deputat Cavanşir Paşazadə deyib. Deputat bildirib ki, dini məsələlərə rəhbərlik edən axundların hər cümə üçün Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi ilə razılaşdırılmış moizələri var: “Amma "palatka mollaları" tərəfindən kiməsə salavat çekilməsi, bizə uyğun olmayan saqqal saxlanması kimi məsələləri edənlər nəzarətsiz insanlardır. Onların bizim dövlətimizin apardığı siyasətə aidıyyəti yoxdur. Cəmiyyət bunlara cavab verməlidir”.

Deputat Tənzilə Rüstəm-xanlının isə çıxışında şəhid-lərlə bərabər Hacı Şahinə də salavat gətirilməsinə etiraz etməsi ictimaiyyətdə müzakirələrə səbəb oldu. Lakin sonradan Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının (VHP) yaydığı bəyanatında bildirilib ki, Tənzilə Rüstəm-xanlının çıxışında Hacı Şahinin ruhunu incidəcək kəlməsi olmayıb.

Bəs salavat kimlərə oxuna bilər? Bu sual zaman-zaman gündəmə gəlir. İnsanlar arasında belə fikir formalaşmış ki, salavat yalnız peyğəmbərə aid edilə bilər. Bu kimi məsələlərdə bəzən fikir ayrılığı da yaşanır. Ümumiyyətlə, bunun mahiyyəti nədir?

Yeri gəlmişkən, Hacı Şahinin Həsənlinin adının şəhidlərlə eyni anılması mənə bir səhnəni xatırlatdı. Şəhid anaları Hacı Şahin Həsənlinin vəfat etdiyi gün məzarını ziyarət etmişdilər. Onlar övladlarının fotosunu Hacı Şahinin məzarına asmışdılar, məzarın üzəri bütünlüklə şəhid fo-

toları ilə bürünmüşdü. Şəhid anaları qeyd edirdilər ki, Hacı Şahin şəhidlərin dəfnində iştirak edib, mü-təmadi olaraq ailələri ilə görüşüb. “Biz Hacı Şahinlə təsəlli tapırdıq, sanki övladımızı görürdük”, - deyə onlar Hacı Şahinin məzarı üzərində çıxışları zamanı demişdilər...

Dini məsələlər üzrə mü-təxəssis, araşdırmaçı jurnal-ist Rəsul Mirhəşimli mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a fikirlərini bölüşüb:

“Salavat olaraq qəbul etdiyimiz ifadə dua sözünün cəmi-dir. Bu ifadə əsasını Qurani-Kərimdən alır. “Əhzab” surəsinin 56-cı ayəsində Allah buyurur: “Allah və mələkləri Peyğəmbərə dua edirlər. Ey iman gətirənlər! Siz də ona dua edin”. Ayədən də görün-düyü kimi, salavat (dualar) Peyğəmbər (s) üçün edilir. Ümumiyyətlə, bu mövzunu aqressivliyin predmeti olaraq seçmək onu seçənlərin naşılı-ğından irəli gəlir. Azərbay-

Din və tolerantlıq

YENİ ÜSAVAT
N 18 (8628) 31 yanvar 2025

Salavatla bağlı bilinən və bilinməyənlər

İlahiyyətçi deyir ki, cəmiyyət insanlara yol göstərən, elm öyrədənələri hər zaman sayğı ilə xatırlayıb, ruhlarını yad edib

cəmiyyəti Hacı Şahini və onun kimi dəyərli insanları sayğı ilə xatırlayacaq. Hacı Şahindən sonra onun dini söhbətlərindən ibarət zəngin bir xəzinə qalıb. O söhbətlərdən gələcək nəsillər də çox şey öyrənəcək.

Bu mövzunu mübahisə predmetinə çevirmək də cəmiyyətə heç nə qazandırmır. Çünki ən elementar səviyyədə dini anlayışı olan hər kəs bilir ki, Quranın konkret ayəsinə söykənən duanın (salavatın) ünvanı Allah Rəsulu Hz.Məhəmməd (s) və onun ailəsidir.

Hər fürsət düşdükcə İslam dinini, din xadimlərini hə-dəf seçmək heç kimə baş ucalığı gətirmir. “Dünyasını dəyişmiş insanın haqqında ya yaxşı danışın, ya da heç danışmayın” tövsiyəsi kamil insanların əməl edə biləcəyi və sərgilədiyi davranışdır. Bu kamililiyə sahib ola bilməyənlərə istənilən tövsiyə su üzərində yazılan yazıya bənzəyər. Əgər bir din xadiminin sağlığında bir mübahisənin “yarasını” hələ də sağalda bilməyənlər üçün bütün nəsihətlər boşunadır”.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Afaq MİRAYIQ

Rayon yaslarında təmtəraq yığışdırılır

İsmayılı, İmişli rayonlarında cümə axşamları ləğv edildi, Füzulidə isə...

Azərbaycanda yas mərasimlərinin təmtəraqlı keçirilməsi, israfçılığa yol verilməsi məlumdur. Uzun müddətdir ki, həm ziyalılar, həm din xadimləri, həm də ictimaiyyət bu israfçılığın qarşısının alınması istiqamətində təbliğat aparır.

Təbii ki, yas mərasimlərinin az qala toy səviyyəsində keçirilməsi mənfi tendensiya kimi qəbul edilir, əksə-

riyyət bunun lazımsız olduğunu, ölü yiyəsi üçün ağır bir yükə, borc-xərcə çevrildiyini deyir.

Əvvəlki dövrlərdə Naxçıvanda və bəzi bölgələrimizdə yas mərasimlərində ehsan süfrələrinin yığışdırıldığı, baş sağlığına gələnlərin çayla yola salındığı bilinir. Son günlər isə bəzi rayonlarımızda da yas məclislərinin sadələşdirildiyi barədə xəbərlər gəlir. Məsələn, İs-

mayılı, İmişli rayonlarında cümə axşamlarının ləğv edildiyi, Füzuli rayonunda isə bu tendensiyanın tamamilə yığışdırıldığı deyilir. Məsələn, Füzuli rayonunda ictimaiyyətin, rayon ağsaqqallarının, din xadimlərinin, ziyalıların birgə təşəbbüsünə əsasən artıq 11 ilə yaxındır ki, yas mərasimləri israfçılıqdan, təmtəraqdan uzaq və sadə şəkildə təşkil olunur.

Digər bir məlumata görə isə Biləsuvar rayonunun Nəsimikənd kəndində ehsan süfrələri tamamilə ləğv edilib. Buna kənd camaatı və din xadimləri, ağsaqqallar qərar verib.

Göründüyü kimi, Azərbaycanın bəzi rayonlarında yas mərasimlərinin sadələşdirilməsi tendensiyası başlayıb, bəzi yerlərdə ehsanı tamamilə yığışdırıblar, bəzi yerlərdə cümə axşamları ləğv olunub.

İlahiyyətçi Tural İrfan bu barədə “Bakı-Xəbər”ə danışmış: “Yas məclislərindəki israfçılıq və bəzi yanlışlıqlara qarşı mü-təmadi olaraq təbliğat aparmışıq. Şübhəsiz, bu israfçılıq yanlış bir ənənədir və dinimizdə uyğun deyil. Sanki bəzi yer-

lərdə toyla yası qarışdırılmışdır. Süfrədə bircə içki əskik olurdu. Axı yas məclisi ziyafət deyil, qanın doyurmaq üçün deyil... Adi bir xəstə adamın yanında iştahla yemək yeməyə adam utanır. O ki qala əzizini itirmiş gözü yaşlı yas sahibinin evində gedib gətir-götür edə-sən”, - deyə bildirib.

T.İrfanın sözlərinə görə, islam dininə görə, yas evində əsla yemək bisməməlidir: “Onlar yemək bəşirib gətirməli, yaxud lazımı ərzaqlarla təmin etməlidirlər, əgər ehtiyac varsa. Bu da təmtəraqlı məclis təşkil etmək üçün deyil, uzaqdan gələn, yaşlı, xəstə, dərman içən insanlar üçündür. Xurma, limonlu çay kimi yüngül süfrə açmaq olar. Lakin et yeməkləri, halva, aş kimi ağır yeməklər, artıq xərc olmaz. Bəzən dağlıq və ya ucqar kəndlərdə qışda vəfat edən adam üçün yas sahibi camaatın dilinə-dişinə düşməmək üçün gedib borc axtarır, dana - inək alır, ya da nisyə ərzaq götürür çovğunda çadır qurub qazan asırlar. Adamlar da gəlib çadırın altında buğlana - buğlana yeyib üstündən də bir siqaret yandırıb başlayırlar yasa və ölü-yə aidıyyəti olmayan söhbətlər etməyə. Bu, həm dinimizə, həm də milli adətlərimizə uyğun deyil. Təmtəraqlı yas məclisləri

əsasən kasıb təbəqə üçün ağır yüküdür. Hələ bundan sonra bahalı qəbir daşlarını da ləğv etmək lazımdır. Bahalı, təmtəraqlı yas məclisləri qurmaq heç cür əndazəyə sığmır”.

Ekspert dedi ki, heç bir müsəlman ölkəsində bizdəki kimi israfçı yas məclisi yoxdur: ““Quran”da bir neçə yerdə israf etmək, insanın özünü bacarmadığı ağır yükün altına salması qadağan edilir. Bu da israfdır. Günahdır. Nə yas sahibinin, nə də gələnlərin ölünün xatirəsini anmağa, yad etməyə, dua oxumağa zamanı, firsəti qalır. Yas sahibi bir də gözü açır ki, cənazəni qaldırıb aparırlar. Çünki başı ölüsünə yox, qarnını bərkitməyə gələn camaata qarışır. Halbuki camaat yeməyə deyil, ölü sahibinə dəstək verməyə gəlməlidir. Sanki kafedə yemək yeyirmiş kimi gəlib yeyib sonra da hesabı verib gedirlər. Bunun harası ehsan oldu? Ehsan təmənnəsiz olur. Onda nə yemək ver, nə də pul yığ. Kimin nəyə gücü çatırsa təmənnəsiz, dəftərsiz-kitabsız dəstək verməlidir. Mən bu cür xurafatçı, israfçı təmtəraqlı yas məclislərinin yüngülləşdirilməsini alqışlayıram. Arzu edirəm ki, bir çox yerlərdə başladılmış bu ənənə bütün ölkə üzrə baş versin”.

ÜSAVAT

Son səhifə

N 18 (8628) 31 yanvar 2025

Yanvar

Hər kəsin evində var: mikrob yurçasıdır

ABŞ-ın Boston şəhərində yerləşən Simmons Universitetinin Evdə və Cəmiyyətdə Gigiyena və Sağlamlıq Mərkəzinin direktoru, biologiya professoru Elizabeth Scott BBC-yə verdiyi açıqlamada dəsmal yuma vərəqləri ilə bağlı aparılan tədqiqatların mikrobların evdə necə yayıldığını anlamağa kömək etdiyini bildirib. Scott deyib: "Mikroblar təbii olaraq dəsmalların üzərində olmur. Bizə dəsmallarımız vasitəsilə zərər verən hər şey insan mənbəlidir".

Müxtəlif viruslar və göbələklərlə yanaşı, insan derisində 1000-ə yaxın fərqli bakteriya növü yaşayır. Bunların çoxu bizi təhlükəli bakteriyaların səbəb olduğu infeksiyalardan qoruyan, gündəlik həyatımızda məruz qaldığımız bəzi kimyəvi maddələri parçalayaraq immun sistemimizin inkişafında mühüm rol oynayan faydalı bakteriyalardır.

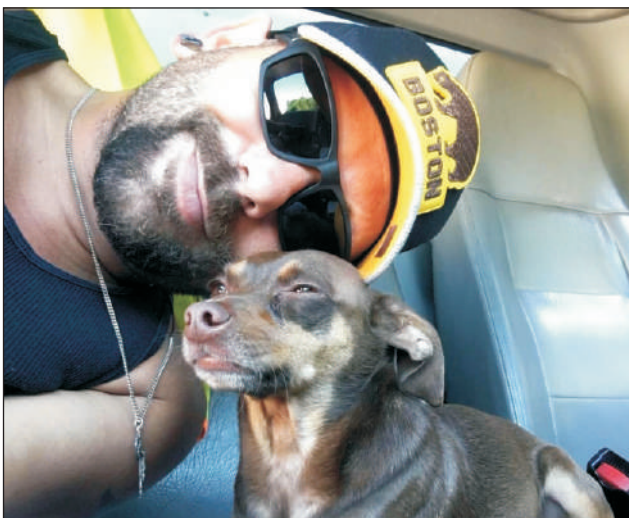
Dəsmalların üzərində yaşayan bakteriyaların çoxu da derimizdə və yaşadığımız mühitdə rast gəlinən növlərdir. Bunlar arasında çox vaxt insan bağırsağında rast gəlinən Stafilokok bakteriyası və Escherichia coli, həmçinin toyuq kimi qida məhsulları vasitəsilə ötürülən xəstəliklərə və ishalın əsas səbəblərindən biri olan Salmonella və Şigella bakteriyaları var.

Lakin bu bakteriyaların bəziləri eyni zamanda fərqli patogenlərdir. Normal şəraitdə zərərli hesab olunan bu mikroorqanizmlər, yaralar və ya derinin zəif yerlərinə daxil olduqda müxtəlif toksinlər ifraz edə və ya immun sistemi zəif olan insanlarda infeksiyalara səbəb ola bilər.

Dərimiz infeksiyalara qarşı təbii bərkliklərə malikdir. Bakteriyalara və patogenlərə qarşı ilk müdafiə xəttimiz dərimiz olduğundan, dəsmaldan deriyə bakteriya keçməsi çox narahatlıq yaratmamalıdır. Lakin bəzi tədqiqatlar göstərir ki, dəsmalla yuyunmaq, sürtünmək və qurumaq derinin müdafiə funksiyasını zəiflədə bilər.

Əsas problem isə dəsmal vasitəsilə ellərə keçən bakteriyaların ağiz, burun və gözlərə yayılmasıdır. Bu səbəbdən elləri qurulamaq üçün istifadə edilən dəsmalların, digər dəsmallarla müqayisədə daha təmiz saxlanması vacibdir. Üstəlik, elləri, qabları və masaları silmək üçün istifadə edilən dəsmalların qidalardakı patogenlərin yayılmasında əsas rol oynadığı da vurğulanır.

ABŞ sakini yoxa çıxan itini 8 il sonra tapdı

ABŞ sakini Pol Gilbo adlı şəxs yoxa çıxan itini 8 ildən sonra tapıb. Bu barədə "UPI" nəşri məlumat verib. Pol Gilbonun sözlərinə görə, o,

Massaçusetsdən Arizonaya gedərkən it qaçıb. Oklahoma şəhərində fasilə verdiyi zaman kişi beş yaşlı "Damian"ı gəzməyə çıxarıb, lakin

it kəndirdən qopub. O, bir həftə ev heyvanını axtarıb, lakin tapa bilmədiyi üçün yoluna davam etmək məcburiyyətində qalıb. "Damian"ın taleyi bu yaxınlarda Oklahoma sakindən Pol Gilboya mesaj gələnə qədər məlum qalıb. It yoxa çıxdığı yerdən təxminən 50 kilometr aralıda tapılıb.

Pakistanda ata TikTok-dakı videosuna görə qızını güllələyərək öldürdü

Pakistanda TikTok sosial şəbəkəsində videolarını paylaşdığı üçün kişi 14 yaşlı qızını öldürüb. Qızın atası onun sosial şəbəkələrdəki fəaliyyətindən narazı olsa da, qız internetdəki fəaliyyətini dayandırmayıb. Bu barədə "Express Tribune" məlumat verib. Məlumatla görə, qızın atası şübhəli şəxslərin müəyyən edilməsi üçün polisə müraciət edib. Əvvəlcə bu cinayət üstü açılmamış bir qətl kimi araşdırılıb. Amma araşdırmalar və cinayət yerindən dəlillərin toplanmasından sonra ailə üzvləri şübhəli bilinib. Polis 14 yaşlı qızın atasını və əmisini onun öldürülməsinə görə həbs edib. Ata və əmi qızın sosial mediadan istifadə etdiyi üçün onun qətlini planlaşdırdıqlarını etiraf ediblər.

Polisin verdiyi məlumata görə, yeniyetmə evinin yaxınlığında güllə ilə vurulub və xəstəxanaya aparılarkən yolda ölüb. Əlavə olaraq, məlum olub ki, bu ilin yanvarında Pakistana gələnə qədər ailə 28 il ABŞ-da yaşayıb.

Trampın nəvəsi dəb dünyasının ulduzuna çevrildi

ABŞ prezidenti Donald Trampın 13 yaşlı nəvəsi, İvanka Tramp və Cared Kuşnerin qızı Arabella Rouz yenə də görünüşü ilə diqqət mərkəzində olub. Oxu.Az xəbər verir ki, bu barədə BILD məlumat yayıb.

Arabella ağ palto və qızılı naxışlı ağ kamərsiz paltarı, şahzadə Keytin paltarlarına bənzəyən dama-dama qırmızı palto ilə diqqət çəkib. Nəşr qeyd edir ki, babasının andiçmə mərasimi günü Arabella çox zərif görünürdü. Onun üzərində bej rəngli, diki yaxalı, dizə qədər uzun palto, paltonun rənginə uyğun şalvar və əlcəklər olub.

Bunları bilirsinizmi?

- * Dərmanı soyuq su ilə içməyin.
- * Axsam saat 5-dən sonra yemək yeməyin.
- * Yağlı yeməyi çox az qəbul edin.
- * Suyu daha çox səhər, daha az axşam için.
- * Yüklənən mobil telefondan uzaq durun.
- * Ən yaxşı yuxu vaxtı - axşam saat 10-dan səhər 6-ya kimidir.
- * Dərman içəndən sonra bir müddət uzanmayın.
- * Telefonun enerjisi 1 və ya 2 xətt qalıbsa, ondan istifadə etməyin. Çünki bu zaman telefonla danışanda radiasiya 1000 dəfə artıq təsir göstərir.
- * Sizə istidirsə, dirsəklərinizi soyuq suya salın.
- * Ayaqlarınız yorulmuşsa, sərin su ilə yuyun, sonra dabanlarınıza krem çəkin və dabanlardan dizə qədər masaj edin.
- * Su çox içməyin - daha çox tərləyəcəksiniz, isti çay, ya da meyvə şirəsi susuzluğunuzu daha yaxşı yatırıdır.
- * Dəri qış ərzində bir qədər solur və təravətini itirir, bunun qarşısını almaq üçün çiməndə derini bərk sürtmək və təzadlı gah soyuq, gah da isti duş qəbul etmək lazımdır. Bu qan dövranını yaxşılaşdırır və sağlamlığı aradan qaldırır.
- * Xörək hazırlayarkən çatlamış əllərinizə işarəsi xiyar, pomidor, kartof püresi çəkməyi, kartof bişirilmiş suda əllərinizi yaxalamağı unutmayın.
- * Əlləriniz çox kobudlaşmış, dirnaqlarınız sınmışsa, qızdırılmış günəbaxan yağında 10-15 dəqiqə saxlayın. Sonra əllərinizi yumayın, ancaq əski ilə silin.
- * Əllər ağarsın deyə, onları boraks, ya da sirkə tökülmüş ilıq suda saxlamaq lazımdır. Qədim xalq təbabətinə görə çiy süd və ya limon şirəsi qatılmış su ilə vanna etmək yaxşı kömək edir.
- * Daha bir məsləhət: sıxılmış limonu atmamışdan əvvəl onu əllərinizə çəkin. Turşuya qoyulmuş xiyarın suyunda əllərinizi vanna edin.
- * Tez-tez quruyan və qabıq verən dodaqlara 1%-li bor turşusu məhlulu çəkir və bitki yağı sürürlər.

Çelyabinsk meteoritindən 3-4 dəfə böyük asteroidin yerlə toqquşacağı tarix açıqlandı

Astronomlar tərəfindən 2024-cü ilin dekabrında kəşf edilən "Asteroid 2024 YR4" 2032-ci il dekabrın 22-də planetimizlə toqquşma bilər. Oxu.Az-ın "RIA Novosti"yə istinadla verdiyi məlumata görə, bu barədə Rusiyanın Ka-Dar rəsədxanasının və "Astroverti" astrofermanın elmi rəhbəri, astronom Stas Korotki məlumat verib. Bildirilib ki, bu, 33 günlük müşahidələrdən sonra məlum olub.

Alimin sözlərinə görə, diametri 70 metr olan asteroid (Çelyabinsk meteoritindən 3-4 dəfə böyük) ehtimal ki, Mərkəzi Afrika və ya Atlantik okeanı ərazisində düşəcək. Nəticədə yerli fəlakət yaranacaq - 30 km radiusda evlər dağılacaq. "Hazırda Yerlə toqquşma ehtimalı müxtəlif qurumlar tərəfindən 0.5%-dən 6%-ə qədər qiymətləndirilir. 6% o deməkdir ki, vəziyyətin inkişafının 16 variantından biri toqquşmanı nəzərdə tutur", - deyə Korotki bildirib.

Astronom əlavə edib ki, toqquşma ehtimalında bu cür böyük fərq müşahidə dövrünün çox qısa olması və proqnozun səkkiz illik uzun müddətə edilməsi ilə izah olunur. Məlumatlar 2028-ci və 2029-cu illərin astanasında əlavə olaraq dəqiqləşdiriləcək. Beləliklə, asteroidin düşməməsi də tam mümkündür.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500